Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!



СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 14 МАЙ, 1988 ШУ. ★ № 58 (7561). ★ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО

КПСС ЦК Политбюро 12 мае хиннача ший аргIанарча заседане хьежар социологически тохкамаш делга дегIакхувлареи цу гIулакха йоаггIаш йола кадраш кийчъяреи дешага. Заседане белгал мадаккхара, къахьегамхой хьинар лакхдара, радикальни экономически реформа чакхъяккхара, обществе массе а оагIорахьа демократизаци яра, цун духовно - нравственни сфера эргаяккхара бола XXVII-ча съезда, цул тIехьагIа хиннача парте ЦК Пленумий никъ кхоачашбаро Iилмангара санна социологегара дикагIдола керда гIулакхаш хьадех перестройка еча хана социологически тохкамий хьокхамех общественни процессашта управлени яра практике пайда ийбелга.

Политбюрос могайир тIемен къахьегамен ветераний вахара хьал тоадара, царна цхьайола льготаши совленаши юкъейоалаяра кхы тIа де дезарех йола тIемен къахьегамен ветераний Ерригсоюзни совета предложени. Белгалдаьккхад, советски наьха доккхагIдолча ноахалий йоакхо яр — из хIара къахьегама коллектива, ерригача пачхьалкхени общественнии организацей декхар хилар. ЧIоагIа лоархIаме да ветеранаш лархIар, цар йоакхо яр, царна эшараши цар доагIаш дIадехараши дизза кхоачашдар.

Могадир СССР Министрий Советеи ВЦСПС-еи къоаношта а инвалидашта а лаьрхIа цIенош - интернаташ хьалъечара, инвалидий, тIема доакъашхой, байнача бIухой дезалий вахара хьал тоадечара, хIаьта иштта пенсионерашта медицински, торгови, социально - бытови гIулакх дечара тIехьадисар дIадаккхара хьакъехьа оттадаь де дезараш. Белгалдаьккхад, Сийлахь - боккхача Даймехка тIема шерашка тыле низ ца кхобеш къахьегарахи эскаре цIена гIулакх дарахи СССР орденаши медалаши еннача наха тIема доакъашхошта оттаяь цхьайола льготаши совленаши дIа-хьа йоаржаелга.

Хьежар Кавказски перевалочни машинникъ буллаш хиларца дувзаденна къахьегамхошкара ухача письмоех а публикацеех а долча дешага. Белгалдаьккхар, общественносто яь замечанеши предложенеши теркал а еш, цу наькъа проект тахка а кхы тIа тоае а эшаш хилар.

Политбюрос могайир «Даймехка философски уйлан исторецара» яха сери арахецарах йола предложени.

Политбюро хьежар М. С. Горбачева Японе Коммунистически парте ЦК Председатела заместителца Т. Фуваца хиннача вIашагIкхетара итогашка. ВIашагIкхетаро хьахьекхар КПСС а КПЯ а ядерни кхерам дIабаккхара, ядерни герз дIадаккхара тIехьа къовсам лоаттабеча беркате цхьана гIулакхаш леладелга кIоаргде гIерталга, шин парте бувзамаш чIоагIдара, цар цхьана гIулакхаш леладара таронаш гучаяьхалга. Белгалдаьккхар, цхьацца дола дешаш бе-бе кхетадеш хиларо КПСС а КПЯ а вIаши леладу гIулакхаш кIоаргдеча новкъарле е йиш йоацалга.

Иштта могадир М. С. Горбачева Японе Социалистически парте ЦИК председателца Т. Доица хиннача вIашагIкхетарах хьахиннараш. ВIашагIкхетаро чIоагIдир КПСС а СПЯ а дунеи политика цхьадолча дешаех цхьатарра позици хилар. КПСС-еи СПЯ-сеи ядерни герз дIадаккхара, азиатско - тихоокеански регионе машар а кхерамзле а Iалашъяра, Японеца дика лоалахой хилар теркал а деш, вIаши гIулакхаш леладара диалог дIахохьу.

КПСС ЦК Политбюрос вай парте а правительства а чурчеи арахьарчеи политика кхы цхьадола дешаш дийца а дийца, решенеш тIайийцар.

ХЬАЛХАРЧА МУГIАРЕ

Доккхий декхараш тIаийцад «Союзавтоматстром» ВНПО опытно - экспериментальни завода болхлоша XIX Ерригсоюзни партийни конференцена дика къахьегама совгIат кийчдаь накъабахара. Уж толаме кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаяьй предприяте цехашта юкъе. Цу яхье хадданза хьалха латташ я электронни монтажеи промышленни наладкаи цеха коллектив. Бий бетта задани 107 процент совгIа кхоачаш а яь, планал тIех цо арахийцар 19 эзар гаргга сома маьха тайп - тайпара продукци. Ханал хьалха кхоачашъяьй цар кхы мел долча техникоэкономически хьокхамий бий бетта задани а. Укх шера хьалхарча квартале цехе хьаеча кхаь тайпарча изделена пачхьалкхен дикала Знак хьожаяьй.

Ши-шегIа хьахиннадац уж толамаш. Цун керттердар да цеха болхлоша шоай хьинар кхо ца деш къа а хьегаш, даим хьалхашка латта декхараш тIеххоачашдар. Царех ба радиоаппаратура монтажницаш, коммунистически къахьегама ударникаш Н. П. Маматоваи, кагирхой хьехамча Н. В. Поповаи. Цар хьаеш йола продукци тIехдика хул. Цудухьа шоай тамагIа а долаш, продукци арахеца бокъо еннай царна. Шоай опыт, дикагIйола балха методаш камаьрша дIайовзийт цар къонача болхлошта. Цхьаккха смена дIаяхийтац цу шинне шоай нормаш 125—130 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа хIанзлехьа тIехкхоачашдаьд цар XIX Ерригсоюзни партийни конференце сийна шоаш тIаийца доккхий декхараш.

Башха-дика производственник, общественник аьнна цехерча болхлошта юкъе цIи дIаяха ва КИП-еи Автоматикаи щиташ вIашагIъехкаш вола монтажник Хажбахматов Салман. Цехе меттел ерригача заводе а эггара чоалханегIа йола продукци хьаеш ва Салман. Цхьа смена дIаяхийтац цо ший норма 130 процентал чухьанахьа кхоачашъяь.

СУРТАШ ТIА: 1. монтажник С. Хажбахматов; 2. (аьрдехьа аьтехьа) монтажницаш Н. Маматова, Н. Попова, продукци хьаеш ба.

И. ПЛИЕВА сурташ.

КХАШТА ГIУЛАКХ ДУ

«Алханчуртский» совхозе № 6 бригада укх деношка тIатеIIа чакхдоахаш латт кхашкара балхаш. Тахханарча денга дIайийннай 50 гектар свеклаш. Гина лаьрхIа йола люцерна, кхыйола культураш. Ялат дIадийнача кхашка молхаш тохаш латт.

ЛоархIам болаш да хьажкIаш дIаера гIулакх а. Цар дIалоацаргья укхаза 250 гектар. ХIанзалехьа нийсса ах культураш дIайийна баьннаб механизатораш. Шоашкара дика масалаш гойташ къахьег сеяльщикаша Баркинхоев Ювсапа, Тамбиев Ахьмада, кхычар.

ЛОАРХIАМЕ ГIИШЛО ХЬАЛЪЕЧА

Укх деношка Гудермесе хьалъеш латтача биохимически заводе хилар цига хадданза тIахьожам лоаттабара, лаьрхIа вIашагIъеллача штаба заседани. Из хьа а еллаш, керда завод вай республика халкъа боахаме мел боккха лоархIам болаши бахача наха из зене ца хиларахи, хьалхашка латтача проблемаехи халонехи лаьца дийцар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара Е. В. Тумсоева. Ший ханнахьа из объект хьалъяьялар республика халкъа боахаме Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилар къаьгга хьахьокхаш цхьа-ши масал доаладир Евгений Вахаевича: хIанз вай республика промышленносто шера маьхалйоаккха тайп-тайпара продукци ши миллиард сома маьха я, хIаьта из завод хьалъяьялча маьхалйоаккхаш яр шиъи ахи миллиард сома маьха продукци хургья. Лоацца аьлча, духхьал цу керда хьалъеча завода коллективо шера ше маьхалйоаккхаргья 500 миллион сома маьха продукци.

Иштта йола гIишлон объект йиллача хана йистеяккхари брак ца нийсйолийташ дика хьалъяри мел боккха мах болаш гIулакх да дIахайтар Е. В. Тумсоева подряднии субподряднии организацей кулгалхошта. Белгалдаьккхар, дIабахача бий бетта цу организацеша баьча балха итогаша хьахьокхачогIа, биохимически завод хьалъечара гIулакхаш дика ца лелалга. Укхаза къахьегаш йола подрядни организацеш лоархIаяьяц бий бетта йолча планах. Завод хьалъеча хьахийца капвложенеш караерзаяра план 49 проценти гIишлон - монтажни балхаш дара задани 72 проценти мара кхоачашъяьяц цар. «Кавэлектромонтажагара» дIа мел ийкха субподрядни организацеш а лоархIаяьяц пачхаьалкхен планах. Иштта наха чубаха цIенош, соцкультбыта объекташ хьалъяра планаш а кхоачашъешъяц. Духхьал 98 квартира йола цIенош хьалдеча мара, боаггIача боарамагIа болх лелаш, цхьа объект яц укхаза.

ДIахо цо белгалдаьхар биохимически завод хьалъечара болх боаггIача боарамагIа дIа ца бохийташ, из тIехьатетташ дола кхоачамбоацараши халонаши. Къаьстта во латт материально-технически Iалашо яра гIулакх. ДIабахача бий бетта укхаза хьа ца кхоачаш йисай 3369 кубически метр аьшкбетона изделеш, ткъеста тонн металлоконструкцеш, цхьа километр дIоахал дола аьшкабетона турбаш, 436 эзар етта кирпишк, кхыйола гIишлон материалаш. ВIашагIйолла езача 22 трансформаторни подстанцех, хIанзалца хьа вIашагIъеллар шиъ мара яц. Лакхе белгалдаьха кхоачамбоацараш, халонаш ца нийсйолийталга, биохимически завод хьалъечара болх боаггIача боарамагIа дIагIоргболахк делга тIехьа а ца тетташ, подрядчикий, субподрядчикий, заказчикийи поставщикийи кулгалхоша сихха кхоачашде дезаш дола декхараш да.

Штаба заседане дIахо къамаьл дир Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене начальника заместитела Ш. Д. Юсупова. Цо, чIоагIа хала а хеташ, дувцар завод хьалъечара шоай гIишлон болх дIа ца бохийтача бахьанех. Киршиш, жагIа, гIум, маркхал ца хиларах хьабе болх боагIаш гIишлонхой Iохайиша дукха моттигаш нийслуш хиларахи из бахьан долаш дIабахача бий бетта задани шоаш кхоачаш ца ярахи дийцар цо. Иштта белгалдаьккхар цо хIанз а тIехьа эшаш йола оборудовани, кабельни продукци хьакхаьча ца хилар, котельнеши очистни сооруженеши йистеяла гаьна хиларца дувзаденна гIишлон объект хьалъечара гIулакхаш чоалханегIа хулаш латталга. Уж кхоачамбоацараш дIа ца доахе, шоаш хьалъетта корпусаш хьалъеттача бесса пайда а ца эцаш латтаргйолга, белгалдаьккхар цо.

Дукха я хьалъеш латтача завода кулгалхошта хьалхашка увтта а къоастае еза а проблемаш. Царех дувцаш хьалъеча предприяте директора В. И. Резниченкос къаьстта чIоагIа теркам тIабахийтар сихха къоастаянза яргIйоацача кхаь-йиъ проблемана. Ира латт керда юллаш йола завод хьалъеча энергеца, болата арматураца, вентиляционни оборудованеца Iалашъяра дешаш. Тхона очистни гIишлошта эша насосаш ара ца хецаш сецаб тха поставщикаш. Цу гIулакха тIехьа лакхе латтача партийни советски оргашкара шоашта саготта новкъостал эшалга дIахайташ къамаьл дар биохимически завода директора даьр.

«Техмонтажспецстрое» къахьегача бригадех дукхагIъяраш бригадни подрядагIа болх беш я. ХIанз цар болх Iалаьмате эсала лел, цар бехкагIа а доацаш. Монтижникашка биззача низаца болх байтара эшаш дола кхоачамаш дац царга. Цунах дийцар «Техмонтажспецстроя» кулгалхочо З. М. Магомадова.

Иштта шоашта балха тIа карагIдийннарех, нийслуча халонехи кхоачамбоацарехи, уж дIадахара де дезарех, цу даькъе шоашта эшача новкъосталах дийцар № 7 йолча треста МУС-а керттерча инженера С. В. Пахомова, «Южстальконструкция» яхача треста Грозненски участка начальника Е. К. Папанотиде, кхычар. Укх шера энергетика объекташ болх бе йолайолийтаргхиларахи, шоай декхараш дизза кхоачаш а деш, гIишло хьалъеча балха тIа хьовзам хургбоацаш гIулакх дергхиларах дийцар «Грозэнерго» РЭУ управляюще Г. С. Янина. Хан-ханнахьа вагонаш Iойоасса а ца еш, мовхьаш тIадолаш йоагIачул дукхагIа уж лоаттаеш моттигаш нийслуш хиларахи дIахо йодача хана иштта болх бе йишйоацалгахи дийцар машинаькъа Грозненски отделене начальника Спиридонова А. Я.

Биохимически завод хьалъеча вIашагIъеллача штаба заседани чакхйоалаш, цига къамаьл дир Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитела К. С. Салтаханова. Бехктокхаме гIишло хьалъеча подрядни а субподрядни а организацешта хьалхашка латта декхараш доккхийн низкъалеи хиларах, хIаьта уж кхоачашдулургдолаш хиларах дийцар цо. Къаьстта цо, теркам тIа а бохийташ, белгалдаьккхар хьалхашка увтта чоалхане проблемаш къоастаяра хьакъе лакхе белгалъяьхача организацей кулгалхоша шоашта эша новкъостал КПСС обкомагара, иштта республика Министрий Советагара дIадехаш, вIаши дага а дувлаш, уж проблемаш сихагIа къестае езаш хилар.

Штаба заседане къамаьлаш мел даьраша белгалдаьккхар, из гIишлон объект республика халкъа боахаме боккха лоархIам болаш хилари, из ханнахьа йистеяккхара шоай низ кхоачар дергхилари.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДИКАГIБАРИЙ ЦIЕРАШ ЙОАХ

Массанена ховш, наха ловр теркалдеш дIадода вай республике XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла бахийта кандидаташ бувцалга а хоржалга а

Боккха бехктокхам ба XIX Ерригсоюзни партийни конференце дакъалоацаргдолчарна тIабужар. ТIаккха хьанна лургъя из йоккха бокъо?

Укх деношка «Грозненфть» производственни объединене къахьегама коллективай викалаш юкъе а болаш хиннача парткома шеръяьча заседане массава раьза а волаш тахан хургйолча КПСС Нохч-ГIалгIай обкома IX пленума рекомендаци елар XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла Старогрозненски УБР бурувдеттар А. И. Бураков харжа, аьнна.

Мишта нийсденнад из хоржалга?

Цох лаьца лоацца, бакъда тешшаме дийцар Старогрозненски УБР парткома секретара А. Шульгас, «Старогрозненфть» НГДУ начальника Н. Иванова, «Грозненфть» производственни объединене генеральни директора Р. Хачатурова, бурув тохара балхий Старогрозненски управелне начальника Ю. Лутовинова, объединене генеральни директора заместитела Ф. Кацмана.

ЦIена а аьннар чакхдоакхаш а, ший балха визза говзанча — цу тайпара бар къамаьл даьчар беш хинна хоадам.

Дуккхадар хьахьокх укх 19 шера хадданза бурув тохача бригада партгрупорг А. И. Бураков хилар санна йолча факто а. Цун хьаьнала къахьегам белгалбаьккхаб Къахьегама Сийлен шин орденца. А. И. Бураков — «Грозненфть» объединене къахьегама коллектива совета председатель ва.

А. И. Бураков керте латтача бурув тохача бригада массехк шера вIашттa социалистически яхье призови моттигаш яьхай. Кагирхой дикагIа вола хьехамча ва Алексей Иванович. Цхьан дешаца аьлча, боаггIаш тешам беннаб цох.

«Грозненфть» объединене къахьегама коллективай викалаша дакъа а лоацаш хиннача парткома шеръяьча заседане балхаца дакъалоацаш а хилар, цига къамаьл а дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева.

* * *

Къаьстта дукха нах гулбеннабар Шелковской района В. И. Ленина цIерагIча колхоза парткома шеръяь хиннача заседане. Цига дакъалоацаш бар боахама правлене членаш, мугIарера колхозхой. Ден повестка тIа дувца оттадаьр цхьа дош дар: XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла кандидат хоржалга.

Малав из тешам бала мегаргболаш, хьанна лургъя из йоккха бокъо? Колхозе болх беш бIаь совгIа коммунист ва, царех дукхагIбараша хьаьналча къахьегамца коллективе шоай сий даькхад, уж лоархIаш ба. Цар хьинаре дакъалоац юкъарча вахаре. Къамаьл де дош дийхар жа кхоабача цеха кулгалхочо, къонача специалиста М. Абжилиева аьлар:

— Ерригсоюзни партийни конференце гIоргйолча Нохч-ГIалгIай партийни организаце делегацена юкъе тха свино-товарни ферма заведующи Онищенко Дина Николаевна йохийталга дех аз.

Из дика йовз ветеранашта а къонача колхозхошта а: ткъаь итт шу совгIа ха я Дина Николаевнас боахаме къахьега, хьинаре дакъалоац цо юкъарча вахаре, станични Совета депутат, профкома член я.

Дукха дIайха дешаш аьлар Онищенкох партеи, тIемеи, къахьегамеи ветерана А. Молочкова, В. И. Ленина цIерагIча колхоза правлене председатела О. Хучнева, боахама парткома секретара А. Бычкова, цхьоалагIча мехотряда начальника Х. Хункарбиева.

Шин дагара бацар гулбеннараш, цар массане а дийхар заседане дакъалоацаш хиннача КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIча секретарага Д. Т. Завгаевгара тахан хургйолча парте обкома пленуме дакъалоацарашка XIX Ерригсоюзни партийни конференце областной делегацена юкъе Д. Н. Онищенко яхийта шоаш лаьрхIа хилар дIахайталга.

* * *

Гудермесски районерча халкъа боахамерча къахьегама коллективашта юкъе хадданза хьалха латташи ший декхараш даим цIена кхоачашдеши хьайоагIарех я локомотивни депо машинаькъахой коллектив.

11-ча мае, предприяте парткома шеръяь заседани хилар укхаза. Цига дакъалоацаш бар депо цхьайолча цехашкара коммунисташи иштта парте боацараши. ЧIоагIа дегаш гIоздаьнна бар машинаькъахой XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла кандидат оттаве шоашта бокъо яларах.

— Шоажа ховш махиллара, конференце делегаташ хила беза хьинар дола коммунисташ, дег тIара перестройка хьаллоацаш бола нах — аьлар, парткома секретара Ю. Е. Заболотнева. Уж санна бола нах вай болаш ба. Царех цаI ва электромашинни цеха слесарь Мацуцин Алексей Захарович.

Ткъаь пхийтталагIа шу да А. З. Мацуцина депо болх бу. Лакхера квалификаци йола мастер ва из, ше хьадешдар тIехдика мара хилийтац цо. Хьинаре къахьегарах дукха совгIаташ тийннад цунна, халкъий ДоттагIлен орден а еннай цунна. Дукха ха йоацаш из хержав къахьегама коллектива совета председателалла, ткъаь ворхI шу дизад парте член из вола. КПСС Гудермесски бюро член ва.

Цунах лаьца дег тIара доагIача дIайхача дешашца, иштта шоай новкъостах доккхал деш заседане дийцар мастераша А. К. Шепеткова, В. Я. Перелыгина, цеховой партийни оарганизаце секретара В. А. Шатова, болхлочо П. И. Мычнева.

ВIашагIкхийттараша цаI санна массава а раьза волаш, XIX Ерригсоюзни партийни конференце йодача областной партийни организаце делегацена юкъевахийта оттавир А. З. Мацуцин, цар дехар дир заседане дакъа лоацаш хиннача КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведующега А. В. Шаршавыхга, шоашта дагардар областной пленуме дакъа лоацарашка дIахайта, аьнна.

Из предложени хьаллаьцар цу дийнахьа хиннача Гудермесски района юххьанцарча партийни организацей секретарий совете а.

* * *

Участкийи бригадайн партгрупоргаш, цехови парторганизацей секретараш, профсоюзни активисташ, предприяте кулгахойи специалисташи, мугIарера болхлой тIа а хьийха, Назрановски трикотажни фабрика партийни бюро шеръяь заседани хилар. Заседани хьайиллар парте Назрановски райкома хьалхарча секретара А. А. Мякиева. Цо аьлар, дIадахача шера денз предприяте хьадда эргабоах ший болх, толаме кхоачашъю производственни программа. Хьалхарча квартале 160 эзар сома пайда баьб. Цудухьа XIX Ерригсоюзни партийни конференце вахийта делегат харжара кандидат оттаве бокъо еннай коллективана.

Къамаьл де дош лу фабрика партбюро секретара Е. Х. Плиевана. Цо йоалаю № 2 йолча цеха швея - мотористка Дерсигова Iаддалгире Дебихана кандидатура.

— Д. А.-Г. Дерсигова предприяте болх бу ялхайтта шу да, — аьлар секретара. — Цу юкъа цох хиннай коммунистически къахьегама ударник. Парте эттай, КПСС обкома член я, 10 шера хадданза райсовета депутаталла хиржай. 11 пятилетка задани шин шера кхоачашъяьй. Халкъий ДоттагIлен орден енна я. Партийни форуме йоагIаш йола викал Дерсигова хургйолаш лоархI аз.

Плиевас аьннар хьаллаьцар швея - мотористка Э. Тутаевас, сварщика А. Котиева, фабрика профкома председатела Д. Мальсагова, № 1 йолча швейни цеха начальника Л. Балхаевас, № 2 йолча цеха мастера Я. Местоева. Цар массане а дика дийцар кандидатах.

Заседане дакъалоацаш хиннараша массава раьза а волаш соцамбир XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла харжара Д. А.-Г. Дерсигова парте Нохч - ГIалгIай обкома пленума могае.

Заседане балха юкъе дакъа а лаьцар, къамаьл а дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева.

* * *

«Прогресс» яхача веденски совхоза парткома шеръяьча заседане къамаьл дезам бараш кIезига хилланзар. Из кхетадеш а да. XIX Ерригсоюзни партконференце делегаталла харжара кандидат оттавара дола ден повестка тIара дош цхьа моллагIдар дац. Из къоастаде дезаш дар баргIа, боахама дукхагIбараштa хетар теркал а деш. Цудухьа царех дуккхабараш парткома шеръяьча заседане тIахьийхабар. Гулбеннараша цхьа барт а болаш XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла харжара Нохч-ГIалгIай обкома пленума могайир боахама автотракторни парка партбюро секретарь, механизатор М. С. Мусхажиева.

Къамаьлаш даьча Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа дакъалоацаш хиннача, парткома члена, механизатора А. Мзенева, Хоттанерча юрта Совета исполкома председатела А. Тепаева, кхаш леладеча тракторни бригада бригадира К. Халадова, слесара М. Дачаева, тхьамка кхедеча звенои звеньевойс А. Хасиевас, кхычар белгалдаьккхар М. С. Мусхажиева перестройкана цIена, принципиальни, хьинаре саг хилар.

Ше кхо ца еш къахьегарах М. С. Мусхажиевана еннай Октябрьски революцеи «Знак почета» яхеи орденаш, ВЛКСМ ЦК значокаш. Цо боккха общественни болх бу, из КПСС обкома член, парте Веденски райкома член, райсовета депутат, цеховой парторганизаце секретарь я.

«Прогресс» совхоза парткома шеръяьча заседане балха юкъе дакъа а лаьцар, къамаьл а дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара С. М. Бекова.

* * *

Нохч - ГIалгIай цементни завод — республике хьалхле лелаеча предприятех цаI. Шу совгIа ха я цу коллектива КПСС Нохч - ГIалгIай обкома, республика Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи карара кара тела ЦIе байракх лелаю. Дикача къахьегама толамашца накъаболх цементникаш XIX-ча Ерригсоюзни партийни конференцена.

Предприяте укх тIеххьарча шерашка болхлой къахьегама хьал тоадара хьакъехьа дукха хIама даьд. Хьалъеш латт наха чуIе фусамаш, хьаьяй дика салаIара база, ерригача цехашка салаIа цIенош. Масала, духхьал цхьан транспортни цехе ший спортивни зал, бассейн йола сауна, тренажерни зал а йолаш психо - эмоциональни хьал дайду цIа да. Цу дерригне болхлошта дика къахьегара новкъостал ду.

Болхлоша тахан заводе хулаш латта хувцамаш дукхагIча даькъе керда кулгалхо Ю. Д. Усамов варца дувз. Хьалха КПСС Шалински райкома секретарь хиннача цо лоацача хана, коммунистех ког гIортолга а еш, массаза тIехьаюсаш хинна коллектив республикански социалистически яхье хьалхарча мугIарашка яьккхар.

Предприяте партийни организацена 107 саг чувоагIа. Селхан укхаза коллектива викалаша дакъа а лоацаш, парткома шеръяь заседани хилар. Цига дийцар XIX-ча Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла кандидаташ харжарах дола дош. Къамаьл даьча компрессорий машиниста В. Кима, кхестача пишка машиниста, КПСС обкома члена С. Бакриева, завода парткома секретара А. Дудугова, сменни мастера А. Исламова цхьа барт а болаш делегаталла кандидат Ю. Д. Усамов оттавара рекомендаци елар.

Парткома заседане къамаьл дир парте областной комитета секретара Е. В. Тумсоева. Цо аьлар, ше, къахьегама коллектива хетар КПСС обкома пленума делегаташка дIахойтаргда, аьнна.

БархIазлагIа хержа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета сесси гулъярах дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

БархIазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета нийслагIа сесси 1988 шера 17 июне городе Грозне гулъе.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный,
1988 шера 11 мае.

* * *

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо хоам бу, бархIазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета нийслагIча сессе хьажа лаьрхIад «Нохч-ГIалгIай АССР советски а боахамий а органаша КПСС XXVII съезда решенешка хьежжа 2000 шерага кхоачаш хIара дезал къаьсттача квартираца е индивидуальни цIенаца Iалашбара хьакъехьа беча балхах» долча дешага.

Нов. А. Я. Темуркаевна Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Специалисташ кийчбеча гIулакхе беркате болх барахи республика общественни вахаре хьинаре дакъалацарахи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Темуркаев Абдулхьалим Янарсаевича — Нохч-ГIалгIай культурно-просветительни училища директора.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный,
1988 шера 12 мае.

XIX Еррисоюзни партийни конференцена сийленца накъабахара доккхий социалистически декхараш тIаийцад «Автоспецоборудование» яхача Грозненски опытно-экспериментальни завода коллективо. Бригадашта юкъе яьржача яхье даим хьалха латташ хьайоагIа геттара нийса лоаладаьча болатах оатхалоаладаьча болатах оатхалаш кепайотташ йола Киричук Тамара Ивановнас кулгалдеча бригада коллектив. Цун продукци ОТК болхлоша юхаерзаяь цхьа моттиг нийслац. Цу бригада штамповщикаша цхьа смена дIаяхийтац шоай норма 115—120 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа цехерча бригадашта юкъе эггара хьалхарчарца рапорт делар цо биъ бетта задани кхоачашъярах. Цун керттердар да бригада кулгалхочо ший коллективерча болхлошкара доаггIар хьа а дехаш, царна юкъера социалистически яхьи цар къахьегами кхетамца вIаштIехьбаккхар.

Шоай балхах Iалаьмате дика кхеташ, цехерча формовщикашта юкъе эггара толашагIбарех лоархIаш бола говзанчаш ба коммунистически къахьегама ударникаш Саргисян Вера Хачатуровна, Лопатина Надежда Федоровна, Осипенко Вера Васильевна. Шоай йIаьхий опыт, дикагIйола балха методаш къоначарна дIайовзийташ дукха къахьег цар. Цудухьа цехерча болхлоша чIоагIа лоархIаш сий деши ба уж. Шоай тамагIа а долаш продукци арахеца эггара хьалха бокъо еннарех ба уж.

Ший декхараш массаза а цIена кхоачашдеш, балха тIа цхьаккха тайпа даккха гIалат доацаш къахьегаш ва укхаза формовщик - заливщик Гадаев Мурад Хамзатович. Ший бокхагIболча новкъосташца каст - каста дагавуллаш хул из. Цудухьа тIа-тIа кIоаргагIа йовз цунна ший балха говзал. Дукхача хана денз укхаза ший профессегIа болх беш болча къахьегама ветеранашца яхье а ваьнна, хIара смена нормаш 120 процентал чухьнахьа кхоачаш ца еш ва из.

СУРТАШ ТIА: 1. (аьрдехьара аьттехьа) формовщикаш В. Саргисян, Н. Лопатина, В. Осипенко; 2. Бригадир Т. Киричук; 3. Формовщик - заливщик М. Газаев.

И. ПЛИЕВА сурташ.

МЕРЗА ХИЙ

Грозненски горпищекомбината мастера Ужахов ИбраьхIима Илеза кулгалдеча корта бохабеш доаца малараш арахецача цеха коллективана бехктокхаме ха я хIанз. Денгара денга йIайхагIа хулаш латт. Цунга хьежжа тIа-тIа дукхагIа хул цехе хьадеш дола мерза хий эшаш йола торгови организацеш. Грозерча 120 торгови организаце дIакхухьийт цигара тайп-тайпара мерза хий. Цеха коллективе веррига а шийтта саг мара вац, хIаьта цунна тIалаттараш бехктокхаме декхарш да.

Мишта кхоачашду-те цеха болхлоша шоашта хьалхашка латта декхараш? — аьнна, шийга хаьттача цеха начальника Ужахов Илеза аьлар:

— ШийтталагIча пятилетка кхоалагIча шера цхьаккха бутт дIабахийтабац оаха паччахьалкхен план меттел тIаийца декхараш а дикка тIехкхоачаш ца деш. — Цудухьа товарни продукци арахецареп из маьхалъяккхарен биъ бетта план ханал массехк ди хьалха кхоачашйир тха коллективо. Паччахьалкхен планал совгIа ара а хийца маьхаляьккхар цо итташ эзараш мерзача хин шушаш. ХIанз бIаьстан деношка чIоагIа хоатташи дика дIаэцаши да из. ДIахорча ахкан замалахь кхы а дикагIа дIагIоргда из. ХIара дийнахьа тха цеха болхлоша арахец юкъера лаьрхIача ткъо эзар шуша мерза хий. Хьаэца ма кхув заявкаш тел тхога торгови организацеша из хий дехаш. Царна продукци лоаттаяра договорни декхараш хIара денна толаме кхоачаш а тIехкхоачаш а деш, цеха коллективо ший потребителашта хIара дийнахьа дIадохьийт 850—900, кхы тIех а яьшка хий.

Овсарс къахьегарал совгIа шоаш хьаду мерза хий тIа-тIа дикагIа хилийтара, цун ассортимент шеръяра тIагIертга къовсам лоаттабу цеха коллективо. Цу дакъе дика ка а йоалаш болх бу цо. ЦхьозлагIа май дездеча деношка укхаза арахецаш хилар крем-сода яха хий. ХIанз укх сахьате цига хьадеш да лимонни, Iажий, дюшес яха а кхыдола а мерза хиш. ДIахо йодача хана цар ассортимент кхы а шеръе дерхI цеха болхлоша.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, шоай сменни нормаш хадданза 120—125 процент кхоачашъеш, хьинаре къахьегаш ба болхлой Шахтемирова Марем, Крупаченко Анна, Эрсемикова Тумиша, Садулаева Лейла, кхыбараш.

Цхьабакъда, цеха коллектива производственни хьокхамаш кхы а дикагIа хила йиш яр, нагахь санна, цхьацца дола кхоачамбоацараш ца нийслоре. Нйдархоша Iалаьмате чIоагIа хоатташи дика дIаэцаши да «Лимонад», «Буратино» яха мерза хиш. ХIаьта уж хIанз укх сахьате арахеца йиш йолаш бац цеха болхлой. бийдал яц. Укх шера йиьлагIча квартале мара яла оттаьяц царна из бийдал. Цар балха тIа новкъарле еш дола из кхоачамбоацар дIадаккхара, тIехьа а ца тетташ, сихха оарцагIбала декхарийла ба Грозненски горпищекомбината кулгалхой. Из цар кхоачашдиза даргдоаца декхар да.

К. БАШИРОВ.

Мишта кхоачашду декхараш

ФУ ХЬАХЬОКХ ИТОГАША?

1988 шера биъ бетта республика промышленни предприятей коллективаша баьча балха итогаш

1988 шера январе - апреле промышленноста паччахьалкхен заказагIеи потребителашца даьча договорага хьежжа вIаши леладеча бувзамегIеи продукцена поставкаш яра договорни декхараш 97,6 процент мара кхоачашдаьдац.

Договорни дисциплина толхаяьй 16,9 процент, е хIара ялхлагIча предприяте. ДIа ца йохнйташ нисача продукце боарам 15,4 млн. сом хул.

1987 шера январь - апрелаца нийсдича промышленни продукци 0,7 процент тIаккхийттай.

ПРОДУКЦЕНА ПОСТАВКАШ ЯРА ДОГОВОРНИ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАР, ПРОДУКЦИ ХЬАЯРА (БАЛХИЙ, ДЕЧА ГIУЛАКХИЙ) БОАРАМ ДЕГIААХАР:

	договорни декхараш кхоачашдар			
	план кхоачаш яра %	дIа ца йохийташ йиса продукци млн. сомаш	декхараш кхоачаш ца деш йисса предприятеш %	продукци хьаяра боарам дегIаялаца %
Ерригача республике гIолла:	97,6	15,4	16,9	100,7
Союзни доалахьа йола промышленность	97,5	12,0	38,7	98,0
Республикански доалахьа йола промышленность	97,7	3,4	10,5	110,6
цу даькъе:				
НГIАССР Министрий Совета доалахьара промышленность	97,8	0,5	25,0	116,0

ХIанз а предприятешка керда боахам лелабара механизм караерзаяра, къахьегама коллективий хьинар айдара, производствана чура хозрасчет юкъейоалаяра хьакъехьара болх мела лелабу.

1988 ШЕРА ЯНВАРЬ-АПРЕЛЕ РЕСПУБЛИКА ПРЕДПРИЯТЕША БАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАШ ХЬАХЬОКХ УКХ ДАННЕША (проценташ):

	продукцена поставкаш яра договорни декхараш кхоачашдар	продукци хьаяра боарамаш дегIаахар 1987 шера январь-апрелаца нийсдича
«Грознефтеоргсинтез» производственни объединени	97,5	96,4
Ленина орден лелаю «Грознефть» производственни объединени	100,0	95,2
«Грознефтемаш» завод	100,0	100,0
Карабулакски химически реагентий завод	80,4	110,1
Грозненски газ чакхйоаха завод	100,0	97,7
«Нефтехимзапчасть» яха Грозненски завод	100,0	109,3
«Нефтехимзапчасть» яха Гудермесски завод	100,0	132,2
«Красный молот» завод	96,5	101,6
«Оргтехника» производственни объединени	100,0	114,2
«Промавтоматика» НПО опытни завод	100,0	124,5
«Пищемаш» завод	83,8	69,9
«Электроинструмент» завод	99,8	125,9
«Трансмаш» завод	100,0	90,7
«Электромеханически завод	100,0	111,8
Гудермесски мединструментий завод	100,0	105,0
Биохимически завод	92,9	105,1
«Терек» яха мебельно дахчан хIамаш ю производственни объединени	96,6	100,6
«Союзавтоматстром» опытно - экспериментальни завод	100,0	101,3
Электроремонтни завод	100,0	119,0
Цементни завод	100,0	106,0
«Стройиндустрия» объединени	95,4	96,0
Карьероуправлени	100,0	122,2
Ремонтно - механически предприяти	100,0	87,0
«Аргунводпром» производственни объединени	97,0	101,7
«Чеченингушводстрой» Аргунски аьшкабетонни изделеш ю завод	100,0	97,9
Хьун боахама министерство	100,0	102,8
«Автоспецоборудование» опытно - экспериментальни завод	100,0	96,8
Назрановски трикотажни фабрика	100,0	119,5
Швейни производственни объединени	100,0	107,9
Кога гIирс бу фабрика	97,3	117,2
Маькхапродуктай управлени	100,0	98,6
Экспериментально - механически завод	100,0	106,3
Маькх йоттачеп макаронни промышленноста управлени	99,3	106,4
«Чечено-ингушстройматериалы» производственни объединени	91,9	94,5
Моттигерча промышленноста министерство	99,97	127,6
НГIАССР Госагропром	96,3	112,4

Продукцена поставкаш яра договорни декхараш кхоачашдаьд Ачхой-Мартановски, Веденски, Надтеречни, Ножай-Юртовски, Советски, Урус-Мартановски районаша.

Поставкаш яра декхараш телхадаьд Сунженски, Заводской, Шалински, Ленински, Малгобекски, иштта кхыйолча районий предприятеша.

ПРОДУКЦЕ ЛОАРХIАМЕГIДОЛА ТАЙПАШ ХЬАДАР:

	1988 шера январь-апреле хьадаьр	план кхоачашъяра %	1988 ш. январе-апреле 1987 шера январь-апрелаца %
Электроэнерги миллион киловатт-сахьат	1061	—	96,0
Газ — миллион куб. метр	555	109,0	97,7
Ацетон — эзар тоннаш	17,8	99,9	99,0
Фенолаш — эзар тоннаш	27,6	99,7	100,6
Кхачан промышленноста лаьрхIа технологически оборудовани, цун запасной оатхолаши — миллион сома маьхи	4,5	72,6	81,1
Механизированни гIишлон - монтажни инструмент — эзар шт.	153	85,5	121,4
Цергаш йола макхаш — эзараш	213	85,2	85,2
Тракторни прицепаш — эзараш	4,9	95,1	86,5
Хьу хьaараозар (колхозаш кийчъяьр а йоацаш) — эзар куб. метр	27,8	97,5	92,4
цу даькъе:			
гIулакхага йода хьу — эзар куб. метр	20,6	101,0	93,2
Херх хьокха хьу — эзар куб. метр	13,2	85,7	114,8
ГIишлон кирпишк — млн. шт. условни кирпишка	48,9	88,4	89,7
Цемент — эзар тонн	213,9	101,9	105,8
ВIашагIхетта аьшкабетонни конструкцеши, оатхалаши — эзар куб. метр	76,8	100,4	99,5

Оттаьча заданел тIех 38 эзар тонн мехкдаьтта (газоконденсат юкъе а йолаш) 46 млн. куб. метр газ яьккхай: 62 эзар дал синтетически спирт даьккхад, 3,9 эзар тонн цемент яьккхай. Коача газ, доагаду мазут, бензинаш, медтехника, автоматизаце средствай прибораш, премиксаш арахецара заданеш кхоачашъяьй.

Цхьабакъда, заданех лаьрхIа хинначул кIезигагIа арахийцад дизельни доагор, цементировочни агрегаташ, мехкдаьттапромысла, геологоразведочни бурув тохара оборудовани, полиэтилен, синтетически а бутилови спирта дубителаш.

ХАЛКЪА ЭША ТОВАРАШ ХЬАДАР ХЬАХЬОКХ УКХ ДАННЕША:

	1988 шера январе-апреле хьадаьр план кхоачашъяра %	1988 ш. январь-апрель	1987 шера январь-апрелаца % нийсбича
Дулх, госресурсашкара 1-ча категоре субпродукташ юкъе а йолаш — тонн	4623	95	97
цу даькъе:			
коа тIарча оалхазарий дулх — тонн	1017	66	72
Госресурсашкара колбасни изделеш — тонн	2311	115	103
Госресурсашкара дежа кхачан даьтташ — тонн	113	113	107
Госресурсашкара хьайбай даьтта — тонн	179	128	103
Госресурсашкара хьаьна нахча — тонн	592	122	138
Мерзача шурий продукци госресурсашкара шурийца лаьрхIача — эзар тонн	25,5	105	113
Хьаьна йоаца шурий продукци — тонн	505	88	118
Консерваш — млн. условни банка	52,4	113	118
Сомий сокаш — млн. условни банка	38,3	112	113
Кондитерски изделеш — эзар тонн	3,4	107	110
Маькх а маькхабулочни изделеш а — эзар тонн	39,9	99	136
Алкогольни доаца малараш — эзар дал	371	105	136
Минеральни хий — эзар ахлитраш	736	109	102
НСО швейни изделиеш — млн. сомаш	4,7	99,1	104,7
Чухьдувхаду пазата барзкъаш — млн. шт.	3,4	100,7	117,4
ТIехьдувхаду пазата барзкъаш — эзар шт.	236	109,8	128,3
Кога гIирт — эзар пар	866	107,6	106,9
Мебель (розничны маьхех) — млн. сом	11,0	95,0	99,7
Аьшка менгеш — эзар шт.	8,4	101,2	106,3
Аьшка пхьегIаш — тонн	15,5	33,7	97,5
Бытови химе товараш — млн. сом	5,1	102,7	85,6
Ловзоргаш — эзар сом (розничны маьхех)	239	116,6	2,1-зза
Шариковни авторучкаш — млн. шт.	4,9	102,1	118,8

Январе - апреле халкъа эша товараш (корта бохабу маларех доккхар а доацаш) розничны маьхех 160,9 миллион сома маьха хьадаьд, из дIадахача шера цу ханаца нийсдича 15 процент дукхагIа да.

Цунца цхьана арахецача продукце ассортимент шеръяц, дикал лоха я.

Халкъа боахаме эша товарашта поставкаш яра декхар кхоачаш ца деш дикка декхарийла яхай «Грознефтеоргсинтез» производственни объединени, «Красный молот», «Электроинструмент», заводаш, «Терек» яха мебельно дахчан хIамаш ю производственни объединени, «Чеченингушстройматериалы» яха производственни объединени, иштта кхыйола объединенеш.

СТАТИСТИКА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ УПРАВЛЕНИ.

XIX Ерригсоюзни партийни конференцена накъадолхаш

Халонаш эша а еш

Амхадов Лема Лечаевич В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача заводе ца вовзаш нагахьа саг хургвац. Укхаза 1959 шера операторалла дIаболабаьб цо ший къахьегама никъ. Из ва Октябрьски революце шии ордена, «Дружба народов» яхача ордена, дукхача медалий кавалер. Операторгара дIаволавенна завода керттерча инженера заместителга кхаччалца — иштта ба республика мехкдаьттан мехкдаьттахимически промышленноста заслуженни болхлочун, предприяте парткома члена Лема Лечаевича къахьегама никъ. Цу цIераша шоаш тешал ду дукккхача хIамашта. Бакъда Амхадовна шийна эггара езагIа хет болхлочун - коммуниста цIи.

Тха корреспондента къамаьл хилар Лема Лечаевичаца, перестройка процессах а нийслуча кхоачамбоацарех а.

— Лема Лечаевич, эггара хьалха Iа дувцалга ловра вахаре хулаш латтача дикача хувцамех, вешта аьлча перестройках лаьца хьона хеташ дар фуд?

— Лоацца аьлча, чоалханеи халеи, цунца цхьана, ца дича даргдоацаш гIулакх да вай парте дIадоладаьр. Кхо шу дизад КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленум хинна. Ховш ма хиллара, цига тIаийцар перестройка ярах бола соцам. Дуккха а дика хувцамаш хиннад цу юкъа: наьха балхацара уйла хувцаяннай, тха производстве цIенденна дIадаьннад корта бохабу малар мелалга, гуш да хIама бе-башха ца хеталга дукхача наьха оамалашцара дIакъаьсталга. ХIаьта а перестройка процессо бокъонца ший моттиг дIалацара кIезига юкъ я кхо шу. Эшараш дуккха а шераш да. Къаьстта экономике, наьха сакхетам чу кIоаргга хувцамаш дара. Тахан а бакъонца кхетадеш дац вахара еррига а оагIонаш кердаяха езалга, хIаьта де дезараш белгалара гIулакхаш да. Цу даькъе эггара хьалха хила дезараш тхо — коммунисташ да. Коммунисташа мара хьан хувца беза идеологически болх, малав. КПСС XXVII съезда, цул тIехьагIарча КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра нах оарцагIбаха безар?

— Мишта латт перестройка елга шун заводе? МалагIа халонаш нийслу шоана цу дакъе?

— Завода партткома бюро, перестройкина кулгалдара лаьрхIача собране, оаха кIоаргга анализ йир тхоай балха. [illegible] дIадахара наькъаш белгалдир. Халахете а, уж кIезига дац. Бахьан — цхьацадола наха [illegible] хIама бе-башха ца хеталга [illegible]. [illegible] хIанз а шортта да. Эггара хьалха, уж да [illegible] расчеташ дика ца кхетарца дувзаденна. [illegible] Укхаза [illegible] тIабуж бехк.

ХIана аьлча, кердача Iаьдаларга болх бе дIадоладала лехьа, болхлошта экономически знанеш лулга вIаштIехьдаккха дезаш хиннадар. ХIаьта тха агитатораши политинформаторашей бе ма беззара болх бац кердача хьисапе къахьега нах оарцагIбахара. Перестройка яра, Iилман - технически прогресс сихьяра тIаберзабаьча КПСС наькъах кIоаргга кхеташ ца хилча, бухсоцаш хьахула итогаш дика хулга даха дог дац.

Завода парткомо белгалдаьд агитационно - пропагандистски болх а, политически экономически дешар а тоадара тIадерзадаь цхьадола гIулакхаш. Парткома хIара член тIачIоагIваьв хаьддача цеха, из жоп дала декхарийла ва цига дIахьоча идеологически балхах. Сона, масала, тIачIоагIъяь я аз дукхача хана кулгалдеш хинна № 130 йола цех, иштта ремонтно - гIишлошъяра цех а. Сона каст-каста ха корайоагIа (из массаза а ца тоъе а) коммунисташца а парте боацачарца а къамаьл де. Цар дог-уйла дикагIа довз сона тIаккха. Къаьстта дукха теркам тIабохийт оаха гойтара агитаци шеръяра. ХIаьта вайна ховш да, дукхагIча даькъе, кхыметтел, пенгазет а доккхийча цIейшка мара вай ара ца хецалга.

— Лема Лечаевич, 1987 шера керттерча хьокхамех йола паччахьалкхен заданеш кхоачашйинзар шун заводо. [illegible]

— Нагахьа санна товарни продукци арахецара 1987 шера план оаха кхоачашйина [illegible]. Договорни декхарий, цIена продукци арахецарец, поставкийн планаш [illegible]. Укхаза кхоачамбоацараш хьалхийта объективни бахьанаш лехараш хIама хургдац. Эггара хьалха, субъективни бахьанаш да [illegible] 1987 [illegible] кхийтта дукха ха яц, дув[illegible]

лийта гIалаташ дIадахара деррига низаш оарцагIдаьхад оаха.

Цунца цхьана тха заводе кIезига бац шоай хьаьналча къахьегамца сий даьккха, уллуврча новкъосташта хьокхам тела производственникаш. Даим социалистически яхье доккхий хIамаш карагIдувл царна. Царех ба коммунисташ А. Пронин, М. Дементьев, мастер В. Прохоров. Ше болх беш вола дукха ха еце а, хIанзле коллективо лоархIаши сий деши ва къона коммунист, ворхIлагIча цеха начальник М. Ясаев. Цо дика дIадоладаьд производство эргайоаккхалга, къахьегамеи технологически дисциплина чIоагIъелга. Иштта дика ка йоалаш болх бу къоначa инженерно - технически болхлоша а. Цхьан дешаца, аьлча, перестройка еча шоашкара масал телаш бола нах заводе кIезига бац. Цхьабакъда, хIанзарча ханага диллача сел доккхал де хIама карагIдаьннадац тхона. ХIанз а шортта да кхоачамбоацараш. Къахьегама керда формаш юкъейоалаелга хала дIадода. Партийни организаце ший болх эрга ца баккхар санна лархIа деза хIанз а дуккха собранеш, совещанеш, планеркаш, заседанеш елга. Лакхача трибунашкара вай хоза къамаьлаш дарах хIама хургдац.

— Ховш махиллара, шун предприяте къахьегаш ба дуккхача къамий викалаш. Цунца дувзаденна ха ловра мишта латт шо долча кагирхошта интернациональни атеистически кхетам балара болх? Перестройка дIадехарашка хьежжа бийте из?

— Цхьана къахьегаро дувцалга йоаццаш доккха новкъостал ду доттагIал чIоагIдара. — Цхьабакъда, хадданза кхетама болх барга хьежжа мара, таро хургьяц бакъбола интернационалисташ хьалкхебе.

Ца хьоахадеш дита йиш [illegible]

Интервью йийцар А.-Г. УГУРЧИЕВ.

● ЦА МАЛАР—ВАХАРА ХЬИСАП

КЛУБ БОЛХ БЕШ Я

ТIехьарча хана дукхача предприятешкен организацешкен чIоагIъбаь корта бохабу малараш мелаш, общественни дисциплина телхаеш делача нахадара къовсам. Из лоаттабара методаш тайп-тайпара я. ХIаьта, мишта вIаштIехьбаьнна беза из болх маларах хьадеча предприятешка? [illegible] Цох лаьца къамал хилар тха корреспондента Грозненски [illegible] завода [illegible] отдела начальникаца, цигарча [illegible] клуба председателаца Канаев Мусса Израиловичаца.

— Шоай клубах, цун дакъахошка беча балхах дуккал бахьа, Мусса Израилович.

— Ер иттагIа шу да со укх заводе болх беш вола. Цудухьа тахан са майрра аьла йиш я: предприятера дукха хIамаш хувцаденнад. Къаьстта аьлча, дисциплина. [illegible] заводе болх бочарах корта бохабу малар [illegible] хьа ца беш, е гонахьарча нага а из хьа ца байташ, лела нах. Ала йиш яц, уж ца зувш бехктокхаме ца увзабар бутар, аьнна. ХIаьта а, царара [illegible] санна эффективни бацар.

КПСС ЦК Соцам арабаьча, вIашагIлатар тха клуб. Цу чу воагIаш [illegible] саг ба. Со молаш ца хилар бахьан долаш [illegible] цу клуба председателалла хержар со,

Атта дацар хьалхарча юхьиге цу тайпара болх бе. ХIаьта а оаха лаьрхIар: корта бохабу малараш мелача наха моттиг яц вай мугIарашка, аьнна. ХIанз кхо шу дIадаьннад цу хана денз, оаха [illegible] дика опыта [illegible]. Цу юкъа тхона [illegible] индивидуальни беседаш [illegible] метод йолга. [illegible]

дир балха тIа йита из, аьнна. Сайна могачогIа, цунна гIо дергда, аьнна, дош делар. Шийх коллектив тешаьйча соца эздел лаьцалга дарий а [illegible] хIара денна со шийна [illegible] хилар [illegible] тахан доккхал де йиш йолаш да тхо [illegible] корта бохабу малар [illegible] общественни дисциплина [illegible] хоам ба [illegible]

Цхьацца кагирхой теркам тIаувзаш йола спортивни мероприятеш чакхйоах. Иштта ю сайренаш, вIашагIкхеташ.

— Шоай болх кхы эргабаккха лерхIий оаш?

— Хувца а, эргабаьккха тоабе а йиш йолаш цхьакха болх бац. ХIанз оаха лерхI [illegible] Сона хетачогIа, наха малара бахьанаш [illegible] Цул совнаха, тхона цу балха [illegible] Цар коллективера [illegible]

Л. ЧАПАНОВА.

ГРУЗЕ КЪАЬНАРА ПАМЯТНИКАШ ЮХАМЕТТАОТТАДЕШ

Архитекторий дунен халкъашта юкъерча союза президент хиннача, вовзаш волча испански зодче Рафаэль де ла Осас ше Грузе венача хана аьнна дош да: — «ДIаяха ха кердача вахарца ювзаенна хила еза, хIаьта иштта чIоагIа из ха лораеш, лоархIаш хIанз мара дайнадац сона».

Культура памятникаш а дIаяха ха а боча хилар шиї тайпа лоархIаш да Грузе, яхаш дувц, социологаша. Из иштта хилар бахьан да боккхий нах цига лоархIаш а безаш а хилар.

Грузински ССР Министрий Советерча памятникаш лорадеча а наха кхетам балара царех пайда эцача а Керттерча Iилман-производственни управлене начальника Цицишвили Иракле йоах: дIаяхача заман кIийлен тIа хьаю тахане.

Из лоархIаме учреждени я. Цо дувц дIаяхача заман памятникашца дувзаденна дерригa дешаш, юкъедоаладу Iилма, проектировани, цу хьанъехьара практически балхаш.

Вай мехка эггара хьалха Грузе вIашагIъеллай памятникаш довзаран уж тоадаран йола система. Республике ткъо ззарнел дукхагIа дIаяхача заман историн, архитектуран памятникаш да. ХIара шера уж 100 гаргга тоаду, царех цхьан тайпара пайда а эц.

— Управлене хозрасчетаген самофинансированеген яьнначул тIехьагIа тха бюджета шира памятникаш лораяра а, реставраци яра а, юхаметтаоттадара а дIадахийта 7 миллион сомага кхаччалца ахча тIакхийттад, —йоах Цицишвиле дIахо ше къамаьл деш, — оаха тхоай болх экспериментаца болабир: шинна музее-заповеднике — Кутансско-Гелатскерен, Мцхетскерен — бюджетни средстваш хьа а ца эцаш, болхлошта дIалуш дола алапи, музеяша хьабеча пайдана тIара а хургдолаш. Цул тIехьагIа из пайда хьалха хинначул шозза дукхагIа хилар.

Бакъда, ахча дукхен кIезиген даларца къоасталуш бац цар мах. Цицишвиле хьакходаду сога вIашкадилла каьхат. Сухумерча хьехархочо яйта 60 сома перевод я ер, ер цаI мара йоацаш а яц. Цо язду, «Се декхарийла лоархI аз памятникаш лорадечарна юкъе хила», яхаш. ДIаяхача заман памятникаш лорадеш 1000-нел совгIа шефащ ба республике, бIарччача заводий, институтий, школай, коллективаш я царна юкъе. Объекташ юхаметтаоттаяра а, реставраци яра а шефаша новкъостал ду.

Иштта дукхача маьха балхаш даьд Мцхетскерча районера Шиомгвимски монастыра реставраци еча № 18 йолча Тбилисски профтехучилище. Тбилисера Нарикала яха шира гIап юхаметтаоттаеш боахк цхийтта-ялхайтта шу даьнна кагий нах — хургбола гIишлонхой, Грузе къаьнара зодчества памятникаш юхаметтаоттадара хетаяь арахийца проспект, ЮНЕСКО дIаяхийтай. ХIанз Тбилисера профтехучилище дунен халкъашта юкъерча организаце член я.

ДIадахача шера Грузе столица керттерча архитектора Шота Кавлашвилинен цун коллегана Тбилисе охранни зона меттаоттаеш хиннача мастерске кулгалхочоа Георгий Баткашвиленен СССР-а Паччахьалкхен премеш елар города исторически юкъмоттиг юхаметттаярах. 1.5000 шу долча къаьнарча города куц декораце хьисапе юхаметтаоттадаь Iийнадац, укхаза къона вахар да, массе бытовой хьалаш а долаш.

Архитекторашен, гIишлонхошен хIара шера города цхьацца йолча участкашта реставраци ю. ДIадахача итт шера тбилисцаша кердача стиле юхаметтаоттадаьд дукха гIирсаш. Масала, марионеткай театр XVIII бIаьшере хиннача цхьан особняке (цIагIа) да, караван-сарай хиннача историко-этнографически музей я. цхьана хана хьалъяьча гIишлоша «лочкъаяь лаьтта» хинна VI бIаьшерара Анчисхатски базилика хьайнйлай. ХIанз дукха ха йоаццаш хьадийлар цхьан актера театр—ГуржегIа ткъаьн кхойтталагIа профессиональни театр: из да Грузе паччахьа хиннача II-ча Иракле ши бIаь шу хьалха шиї сесага хьалъяь хиннача сачино яхача усадьбе. Кастта хьаелла лаьрхIа я концертни зал, Грузера Паччахьалкхен камерни оркестрон, органни музыка мастерашен выступленеш а ергйолаш.

Грузе къаьнарча столицана Мцхета гаьна йоацаш лаккхача гу тIа латт VI бIаьшере хьалъяь, хозалга диллача йиїца варгвоаца Джвари яха храм (элгац). ХIара дийнахьа укхаза дукха туристаш ух. Иштта: дешархой, студенташ, тайп-тайпара ханаш йола а профессеш а йола нах. Цхьан дийнахьа укхаза даьхкача тхона байра Тбилисерча университетера студенташ - математикаш. Джвари яхача храмага хьежаш латтача оаха дийцар, дIаяха зама йицйолийтачул доккхагIа во дац наха, яхаш.

М. МАМАЦАШВИЛИ. (АПН).

ЗАМАНЦА ГIА БОАХАШ

Туркаев Вахийта Хьасана цIи дика йовзаш я вай республике меттел, гаьнна арахьа а. Атта доаца, бехктокхаме декхар хьатIаийца, кIаьдвалар фуд ца ховш, карагIдаьнначох доаккхал, курал ца еш, ше мел даьр дицделча санна, керда-керда тохкамаш деш, дукхача шерашка тхьайса иллар сомадоахаш, хиннадий ца хайнар гучадоахаш, уж оззаш-дусташ хьавоагIа литературни критик, литературовед, филологически Iилмай доктор Туркаев Хьасан дуккхача шерашка.

Цун тохкама балхий лакха мах хоадабара тешал деш дар массехк шу хьалха из СССР-а йоазонхой Союза членалла дIаэцар а. Литература хьакъехьара шиї эггара хьалхара тохкама болх арабаьлча денз дерригa шиї сийрда вахар цу бехктокхамерча, сийлахьча гIулакха хетадаь шиї 50 шерага кхаьчав Хьасан. Сона санна массаболча вай йоазонхошта а Iилман болхлошта а дика вовз Вахийта Хьасан. Тхона хов цу хьинарерча сага никъ атта ца хинналга, цо хьакхеллача критически а литературоведчески а балхашта раьза боацараш а нийсбенналга. Уж бахьан долаш къовсамаш а цхьацца халахетараш а нийсденналга.

Цу тайпарча хьалашка: собранешка, правлене заседанешка, литературни секцешка дукха моттигаш нийсъеннай «Тамаш я-кх укхо кхы дIахо критически болх язбой», аьнна, хетадолийташ. Со цецвоаккхаш, селлар сабаре, юхь тIара велакъажар дIа ца доалаш, шиї багара даьнна эзделаца доаца дош ца хозийташ, сатийна а шийх бIубенна а волаш чакхвийннав Хьасан. Цун сатохара а сабара а уйла яьчул тIехьагIа, со тийшар Хьасан ше хьалаьцача нохара конаш дIа ца хецарех а шиї нух харшара ца дуьлийтарех а хиларах. Иштта из хиннавецаре, цунна карагIдаргдацар селлар дукха критически а литературоведчески а маьхера балхаш хьакхолла.

Цхьаь-цаI доккха е эIамига литератураца дувзаденна хIама дац цун теркам тIа ца озаш, цунна кIоаргга довза а тахка а ца лоаш. Эггара дукхагIа шиї теркам тIаозар а шиї дог лазар а нохчийн гIалгIайи литератураш дале а, цо массаза шиї сийрда бIарг кхоаб доккхача советски литературага, къаьстта лоалахарча вошал долча, республикай литератураш дегIадахкарга. Цунна хов, дерригa ха а довза а ше декхарийла волга, цига а укхаза а йоазонхошта карагIдаьнна моллагIа дикадар а нийса доацар а довзийта ше декхарийла хилар. ХIаьта, мел дукха лоархIаме балхаш яздаьд цо нохчехи - гIалгIайхи болча эггара хьалхарча литератороашта карагIдаьннараш, цар произведенешка хоаденна дикадараш тохкаш, уж вайна довзийташ.

Вайна ховш да, халкъий багахбувцам, къаьстта а ДаьгIестане дахача къамий бар, айхха вIаши бувзабенна хилар, уж вIаши пайда а эцаш, дегIадаьхкалга. Иштта вIаши гIоновкъостал а хулаш кагийча къамий литератураш тахан а дегIадоагIаш хилара тешал а деш, дукха балхаш хьакхеллад Вахийта Хьасана. Цудухьа, кхетадеш да Хьасана докторски диссертаце керттера болх а «Нохчийн гIалгIайн литературай исторически кхолаш», аьнна, хилар.

Форда чура алмазкIиг лехаш санна, дол-долчарна социалистически реализма ги гулдеш, из тохкаш, цун овлаш довзийташ, Iилманхочо дIаьххача шерашка яздаь балхаш да уж.

КIезига болх баьбац цо цIи хеза бола эрсий классикаш Горький, Серафимович, Ставский, Фадеев, кхы дуккхабараш вайна кIоаргагIа бовзийташ, нохчийн гIалгIайн литератураш дегIадахкара хьакъехьа уж уйла еш хилар, цар вайкаьха йоазонхошца хинна Iыморзо йовзийташ а.

Лакхе белгалдаьхараш доацаш, Вахийта Хьасана балхаш арадаьлар «20—40 шерашкара нохчий советски поэзи», «Нохчий дувцар», «Путь к зрелости», Мальсагов Увайса Абойца цхьана оттдаь «Нохчийн гIалгIайн йоазонхой», «Бадуев Саiид», Арсанукаев Шайхеца цхьана яздаь «Вежарэллий литературай дезале», «Исбаьхьлен бакъдарга бода никъ» яхача книжкаш тIа, кхыча къаьсттача статьяшца. Укхаза белгалдаккха деза, Туркаев Вахийта Хьасана балхаш СССР Iилмай Академе, Еревански университета арахийцача книжкаш тIа, «Литературная газета» оагIонаш тIа, «Дон» яхача журнала тIа, кхы дукханахьа арадийнна хилар а.

Дуккхача шерашка из болх беш хьавоагIа Нохч - ГIалгIай историн, социологен, филологен Iилман - тохкама институте, цо хьех ЧИГУ студенташта, дуккхаза хиннав из вузашка экзамен дIаийеча комиссей председателалла, ткъаьх шу гаргга да Нохч - ГIалгIай йоазонхой Союзе цо «Литературни критика» секцена кулгалду. Из ва дуккхача шерашка «Орга» яхача альманаха редколлеге член. Хьинаре декъа лоац цо йоазонхой Союза общественни балха. Каст-каста вIашагIкхетараш хул цун тайп-тайпарча балха коллективашца, студенташца, дешархошца.

Лоацца аьлча, Вахийта Хьасан массаза а наха юкъе а шийга кхайкача а ва. КIезига гIо - новкъостал диц цо язде болабеннача къоначарна а, цар гIовзал лакхъяра, из наха дIайовзийтара тIехьа. Къоначa йоазонхошта хов шоаш цо массаза а нийсача новкъа боахаргболга.

Со теш, цо шиї керттера литературни критика а литературоведчески а балхаш дIахо яздергхиларах а, царца цо вай а эзараш болча литература дукхадеразий а деган гIоздоахаргхиларах. Цiенача дег тIара лов тхона — цун новкъосташта — могаш-маьрша а волаш, цу тIехь Вахийта Хьасана аьттув хилар!

М.-С. ПЛИЕВ, йоазонхо.

ХАРЦЛЕР

Е ЯЬССА ЛАТТАЧА КВАРТИРЕХИ ЦАРНА ГОНАХЬА ЛЕЛАЕЧА КИЛОВЗАЛЕХИ

Грозненски горисполкома холле квартирашта учет лелаяран дIа-хьа екъаран вола воккхагIвола инженер Иваницкий Владимир Григорьевич хьаварга хьежаш ши йоккха саг ягIар. Цар, юстаро латтача сох увза а ца луш, квартиращца лелаеча махинацех дувцар.

—Цкъа со суде яхача хана, цига адвоката Киреевай дош дийцар. Из-м тамаш йолаш хIама дар хьона. Цо шиї мараца юридически Iилмай доктораца цкъа а шозза а хувцаш керда паспорташ а доахаш, тайп-тайпарча городашка массехк квартира яьккхай. Грозне а квартира хиннай цар...,

Са, журналист хиларах тарра, цу шиї тайпарча хоамо теркам тIаззар.

— Из дош малагIча суде дийцар хьааргдац Iа?

— Лакхехьарча...

Со, Иваницкий волча тIа ца а водаш, лакхе белгалъяьккхача официальни органе вахар.

— ХIаа, оаха из дош дийцар, — аьлар сога гражданскн гIулакхашта йолча Лакхехьарча суда коллеге члена Кожанова Александра Петровнас.

Из дерригa лоацца дувцаш хилча иштта да.

Юридически Iилмай доктора профессора К. Федоровен цун хиннача студентка Л. Киреевайн (мари сесаги) Барнауле кхо комната дола квартира яр. Кастта Iилманхо Запорожски Паччахьалкхен университете балха вода. Цу городе а цунна диъ комната дола квартира лу.

Цхьабакъда, мари-сесаги барнаульски квартира дIаяла лаьрхIа бацар. Закон Iеха мишта дергда? Федоровс цу деша дукха уйла йинзар.

— Барнаульски прописка йола паспорт гаьнна дIалочкъа а дий Iилманхочо из дайнад аьле шоллагIа паспорт хьаэц, — дувц НГIАССР МВД паспортни стола начальника милице полковника Лечиев Максим Хамидовича. Иштта царна шоллагIча квартира чу прописка ю. Цар тIаккха барнаульски квартира г. Грознерча ши комната йолчунца хувц. ХIанз, дайнад аьнна запорожски прописка тIайола паспорт къайла хьу Л. Киреевас. Грозне Киреевана керда паспорт хьа а деле, городе прописка ю. Укхаза Дьякова улицагIа 11, цо прописка ю Олимпийски проезде диъ комната долча квартире шиї виIий берашца яхача нанна М. Д. Киреевайна.

Цхьабакъда, из шозза хувца, нийсагIа аьлча, Iаьдал Iехаде вIаштIехьдалакзар цар. Ленински района прокуратура цу хьакъехьа дош гIоттадир, хIаьта Лакхехьарча судо М. Д. Киреева Дьякова улицагIарча яьсса латтача квартирера араяккхарах йола решени йир. РСФСР Лакхехьарча суде из решени чIоагIйир.

Иштта социальни нийсхо меттаоттайир Грозне Олимпийски проездерча цхьан цIагIа яьсса лаьтта квартира йоагIачоа дIа а луш.

Аз цунах горисполкоме Иваницкега дийцар. Владимир Григорьевича хеза хиннадар из.

— Яьсса латтача квартирай проблема хIара шера иргагIа хулаш латт, — аьлар цо, — Царца чакхйоахача махинацеех а хезад тхона.

ДIахо дувц Иваницке. Горисполком городской жилой фонда инвентаризаци е хьежаяр. Цхьабакъда, дIайолаяь мероприятеш чакхъяха низ тоъанзар.

Царех цхьан мероприятех дувцаргда аз. ДIадахача шера аьхки «Грозненский рабочий» яха газет дешараш цецбаьннабар бахача нахага яьсса латтача квартирех 2-90-53 телефонагIа хоам белга дехаш горисполкома объявлени елча.

— Из са балхара телефона номер я, — йоах Иваницке.

— Каст-каста тохарий шуга телефон?

Владимир Григорьевича «яьсса латтача квартирий учета книжка», шорттига сона хьалхашка Iодиллар. Цу тIа фуд? Бахача наха чIоагIа раьза болаш тIаийццаяр из газетни объявлени. Масала, 17 июне денз 23 июне кхаччалца Грозне бахача наха телефонаца лаьча хоамех яьсса латта 225 квартира гучаяьккхар. 24 июне денз 2 июле кхаччалца саг чу ца вахаш яьсса латтача 110 квартирах хоам бир. Духхьал шин бетта яьсса латта 415 квартира гучаяьккхар.

ТIаккха цар хьакъехьа фу ду горисполкомо? Из дерригa ма даора парте горкома дIахойт. Цкъа а шозза а... Горола райисполкомашка а дIахойт. Масала Ленински райисполкома кулгалхошка дIахайт района территоре тIа граждански хоамех 201 квартира яьсса латталга. Хеталора уж хьаяхара хьакъехха хаьдда де дезараш чакхдоахаргда, аьнна.

— Районе 30 иск кийчъяьр, бакъда, 16 квартира мара хьаянкха магaнзар, — йоах раьза воацаш Иваницке. Цу тайпара «хьувкъам» чуницар оаха города кхыча районашкара а.

Из кхетадеш да. Грозне санна йоккха промышленни центрера жилищни фондах ах мара исполнительни органий кара яц. Вож предприятейи ведомствайи доалахьа я. Цудухьа чуIеча фусама квадратни метраш совгIа хиларах, хIаьта иштта уж дIахьа екъара практиких йола сведенеш моттигашкара Советашка яц. ХIаьта мала мичахьа, хьанца вах ца ховш хилча жилищни гIулакхе порялок оттае атта дац.

Хаттар дерга вай, йоагIа порядок а йоацаш воашта хьалхашка латта масштабни декхар — хIара дезал 2000 шерага кхоачаш къаьстта квартирапа е индивидуальни цIенна Iалашбара программа кхоачаш юларгъя е яц вайга. Из чуIе фусамаш юха керда уьлъе еза дац. Хьалдеча цIеношкара квартираш лерттIа йоагIача тайпара дIа-са екъа еза яхалга да. ХIаьта из болх тахан дIаболабе беза, жилищни проблема лерраrIа къoастаергйолаш.

Диц де йиш яц квартирни дош дукххача хана чIоагIа ира латтаргдолга, хIана аьлча, из вай массанена а хIаранена къаьст-къаьста а доагIаш да. Цудухьа квартираш дIа-хьа екъачара социальни нийсхо телхаяра факташ вай чIоагIа новкъа а долаш тIаэц.

Из кхетадеш да. Грозне квартирашта аргIагIа латт 23 эзар саг. Цахна юкъе геттара дукха ба 20 шера а кхы дукхагIа а аргIагIа латташ. ХIаьта уллув яьсса квартираш латт, тIаккха раьза ца хилча воалий.

КIезига яц цу тайпара квартираш Старопромысловски районе а. Моттигерча РОВД участкови инспекторий массехк рапорт доаладергда аз:

«... Со Допризывникий улицагIа ЖЭУ ГОЭЗ 2-а цIагIара №№ 3, 13, 63 квартирашка хьежача гучадаьлар, цар чу 1985 шера денз цхьаккха саг ца вахалга. № 3 йола квартира да воацаш я. ХIаьта № 13 йолча квартира — ГОМС болхлочоа Кравцова Аннайна хьаенна я. бакъда из цу чу яхац. № 63 — ГОЭЗ инженера Винокуров Виктора хьаеннай, из кхычахьа вах. Участкови инспектор Хазбулатов».

«...Со Сквозной переулкагIа 28, № 46 квартирага хьежача гучадаьлар, цу чу 1981 шера денз саг ца вахалга. ДУ-5 оттаяьча справках квартира А. Преснухина лоархIаш я. Участкови инспектор Галаев».

«...Аз шуга дIахойт Новаторий улицагIа 31, № 88 йола квартира цхьан шерен ах шерен яьсса латталга. ЦIа «Снабсбыт» объединене лоархIаш да. ВоккхагIвола участкови инспектор Гаймурзаев».

«...Каменщикий улицагIа 4, № 3 йолча квартире яьха гражданка А. Ковешникова 1986 шера Житомире дIаяхачул тIехьагIа, кхелхай. ХIанз цу квартире кхыбола нах бах. Участкови инспектор Абдулхаджиев».

Старопромысловски РОВД начальника подполковника В. Тишкова НГIАССР МВД язъяь докладной иштта яр: «1986 шера РОВД сотрудникаша 12 яьсса латта квартира гучаяьккхар, царех ворхI РОВД сотрудникашта дIаеннай. 1987 шера яьсса латта 10 квартира гучаяьккхай, царех йиъ РОВД сотрудникашта дIаеннай. Цу хьакъехьа кхы дIахо болх беш да тхо».

Нийса дIааьлча цу социальни нийсхо меттаоттаяра пайданеча гIулакха моральни коффицпент геттара лоха я. В. Тишковс язъяьча докладной тIа доаладаьча укх дешаша: «Старопромысловски районни Совета исполкомаца барт баьб милице болхлошта цар гучаяьха яьссача квартирех цхьа дакъа хьалургдолаш» этта хьал тоадара новкъостал дац.

Участкови инспекторашта льготаш хиларах дола правительственни документ да, хIаьта цунга хьежжа оаха тхоай сотрудникашта квартираш елар, — йоах бехка кIалхарвала гIертача Тишковс.

Белгалдаккха доагIа, г. Грознерча Ленински, иштта кхыча РОВД болхлой цу хьисапе чуIеча фусамашца Iалашбаь хилар. ХIаьта цу органаша шоай сотрудникаша квартиращца Iалашбаьчул тIехьагIа милице болхлоша яьсса латта квартираш гучаяхарца лоаттабу къовсам дикка лаьгIбир.

О. ДЖУРГАЕВ.

Литва дикагIйола поселок

ЛИТОВСКИ ССР. Юкнайчяй яха поселок — КПСС XXV-ча съезда цIерагIча литовски совхоза центральни усадьба (сурта тIа). Юрта гIишлош яра проектировани еча Каунасски института архитектораша литовски Балтийски форда йистерча дикагIча традицегIа хIанзара поселок хьалъе лаьрхIар. ХIаьта поселок проектагIа лаьрххIача бесса хьаяр совхоза къахьегамхой, хьалхарча даькъе цун директора,— Социалистически Къахьегама Турпала Докшас Зигмаса новкъостал дир бахьан долаш. Укхаза Юкнайчяй яхача поселке генеральни подрядчикий субподрядчикий шоайла барт хилар. ДукхагIйола гIишлош боахамий спобагIа хьаяьй, хIаьта територи цига керда баха хайшача совхоза болхлоша шоаш тоальй.

СУРТА ТIА: КПСС XXV-ча съезда цIерагIча Литовски совхоза директор, Социалистически Къахьегама Турпал Докшас Зигмас.

Б. КАВАШКИНА сурташ. ТАСС фотохроника.

Денал гойта моттиг — Афганистан

Иштта ва Тимур

Экажкъонгий-Юртара № 1 йола юкъера школа чакхъяьккхачул тIехьагIа Назрановски № 14 йолча СПТУ деша вода Мержоев Тимур.

1983 шера май бетта Советски Эскаре гIулакх дехьех из. Юххьанца атта дацар тIема гIулакх Iомаде. Бакъда дика оамалаш йоахкаш, шийгара а новкъосташкара а доагIар хьадехаш, дисциплина йолаш, тIадилла гIулакх тешшаме чакхдоаккхаш хилар бахьан долаш лоаццача хана тIехдика салте хила ка яьлар Тимура.

Дукха ха ялалехьа Афганистане латтача советски эскара ограничении контингенте дIавигар Мержоев.

Цига ше гIулакх деш мел волча хана воккхагIволча сержанта шийга денал а маварра вола патриоти бIухо-интернационалисти ше хилар а хьагойтар.

БIуи даькъа командира ше Мержоев Мухарбика Тимура характеристика луш белгалдаьккхар: «Взвода командира заместитель хиларах тарра шиї функциональни декхараш къабгган шиї ханнахьеи кхоачашдора, шийна карачарна масал а гойташ. Афгански халкъа гIо деча шиї интернациональни декхар кхоачашдеш, цо къонахчали, майрали, денали гойтар чоалхане операцеш чакхйоахаш».

Шийца хиннача новкъосташта, бIухошта хьалхашка сий долаш чакхваьлар Тимур Эскаре гIулакх деча юкъа.

Визза вола Даймехка воI, къамий вIаши долча доттагIала ше тешаме хилар хьагойтача воккхагIволча сержанта, Мержоевна 1985 шера 25 апреле СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа Цiеча Седкъа орден елар.

Чакхдаьлар Эскаре гIулакх даь шераш. Ше волча Экажкъонгий-Юрта юха цIавера Тимур. «Экажевский» совхозе балха вахар.

Ваьча юрта, района общественни вахаре хьинаре дакъа а лоацаш дIаволавелар. Мержоева дукха болх бу цу юртарча дешархошта тIемапатриотически кхетам балара даькъе. Каст-каста къамаьл хул цун района школай дешархоща, шиї эскарерча вахарах дувц, цар хаттараштa жоп лу.

ВЛКСМ областной комитетерча запасерча къоначa бIухой совета член ва комсомолец Мержоев Тимур.

Х. ГИРЕЕВА.

КАГИРХОЙ НАКЪАБОАХАШ

Дика традици а хинна дIаэттад эскаре болха кагирхой торжественни хьале накъабоахалга.

Цу тайпара вIашагIкхетар хилар укх деношка Алхан-Калерча культура ЦIагIа. Призывникех, цар гаргарча нахах, тIема а къахьегама а ветеранех, бIухой-интернационалистех хьалйизза яр зрительни зал. Советски Эскаре болха кагий нах накъабахара хетаяь сайре хьайийллар юрта Совета председатела М. Тахаева.

— Хьамсара къона бIухой, — аьлар цо. — шо Эскара мугIарашка овтташ да. Атта дац шоана тIалатта декхараш, хIаьта а тхо шох тешаш да.

— Шо дIадахарах вай бувзам бохац, — аьлар цо. Оаха дехарагIа шун гIулакхех лаьца каьхаташ ух тхога эскара доакъошкара. Масала, цу тайпара каьхат денад тхога укх деношка вай юртахо Курманов Ваха волча Н-ски даькъера а.

Цу даькъа командованес хоам бу тхога, Курманов шиї декхараш дизза кхоачашдеш, бIухочун говзал кIоаргга Iомаяь салте хиларах. Начальника яздечогIа, вай юртахочо служебни декхараш тIехдика кхоачашду.

Юртсовета председатель къамаьл даь ваьлча, къамаьлаш даьча тIема а къахьегама а ветеранаша А. Тарамова, А. Ялмаева, А. Куркина, бIухоша - интернационалисташа А. Баширова, У. Амаева, Ш. Ахмадова кагийча наха пайдане хьехамаш дир. Цар дийцар эскарерча вахарах.

— Вай цхьаболча кагийча наха, шоашка де аьннар де эхь хет. Эскаре салтечун маIача наьха а кхалнаьха а гIулакхаш кхоачашде деза. Къонах халонех къехкаш хила йиш яц, из массанахьа кхача везаш ва, — йоахар А. Баширова.

М. Имаева дийшар М. Сулаева яздаь «ВоIа баь хьехам» яха дувцари А. Яшина язъяь «Орел» яха стихотворени.

Ермоловски мехлесхоза парторганизаце секретара Исмаилова Аняс Iодийшар призывникашта дола наказ.

— Оаха дош лу, — аьлар берригача призывникий цIерагIа Мукриев Валида — Даьхенна тешшаме къонгаш хила, из лорае, тхоашкара дIадехараш дизза кхоачашде. Оаш сатийна къахьега, тхо шо лорадеш латтаргда.

Сайре дIахойнхьар «Вайнах» яхача ансамбло. Массаза санна иллещца, ашарашца, халхарашца гулбеннарий самукъадаьккхар коллективо.

Я. ЦУЕВ.

ХIАНА «ДЕЛХ» ЗАВОДА ПЕНАШ

Назранах город хиина ткъо шу мара даьннадац. ХIаьта цун маькх еча завода 30 совгIа шу даьннад. Из-м дIатIахьежача цун «сибатах» а ховргда. Из «къона» йолча хана цул лакхагIа предприяти яцар укхаза. ХIанз цхьа шиї тайпара хобаеннай из. IотеIай, лохъеннай, Iаьржъеннай. Дерригa пенаш нийттIа, миско «делхаш» латт. Гаьннара дIатIахьежача цу чура уж хоза маькха булкаш араювл аьлча, атта саг тешаргвоацача хьале кхаьчай из. ХIаьта а шиї къоанал «дIахайтац» цо наьсархошта, низах йохаш яц. Хьалхарчул дикагIа Iалашбу нах башхача маькхаца (укх тIеххьарча шерашка сецай хьалха потребителешкара каст-каста иха рекламацеш), кIаьдача лавашашца, мерзача булкингашца, хьовлаца, кхы йолча кондитерски изделей продукцеца. Перестройка йолаейнача лоацчача юкъа дикка айбеннаб цун производственни низ. ХьалхагIа ден-бус 12 тонн мара маькх арахеца магацар цунна. Цудухьа потребителаша раьза бацар: тоъац яхаш. Тамаш а яц: йоккхача Наьсаре йз цаI мара маькх хьаеш моттиг яц. ХIанз 20 тонн маькха - булкаш, хIаьта 8 тонн кондитерски изделеш арайоал цу заводера хIара денна. Из дика да. Нах раьза ба. Дукха тIеххоачашъю завода коллективо продукци арахецара а из йохкара а планаш. Укх шера хьалхарча квартала шин бетта планагIа 895 тонн маькх езача хьаьр а ехкар а 1031 тонн я, хIаьта кондитерски изделеш цу юкъа: план — 235 тонн, арахийцараш — 306 тонн. Пайда бара план 120 процент кхоачашъяьй. Производственни темпаш, тIехь - тIехьа айяле мара, лохлац, хIана аьлча КПСС XIX Ерригсоюзни партконференцега ах шерара план 5 ди хьалха кхоачаш а еш накъаяха лаьрхIад коллективо. Дерригача техннко-экономически хьокхамий квартала план а тIехкхоачашъяьй цо.

Кхы а лакхагIа хургдар маькхъерий хьокхамаш, нагахьа санна, завода хIанзара хьал эргадоаккхаре. Лакхе белгалдаьккхача тайпара, производства низ дегIаухе а, цехашка готлуш латт, дIа-хьа хьовза моттиг йисаяц. Керда хьаена оборудовани а складе дIаоттаю, хьачуяккха моттиг а йоацаш. Из цхьа хало я.

ДIахо «делха» пенаш хьоадир вай. ХIана «делх» уж, хIана эттI? Лаьттах шоаш Iочуухандаь, эттI, аргда оаш. Нийса да. Из завод хьалъеча хана гIишлонхоша кIийле дикка чIоагI а ца еш, лардаш йохкар — цхьа бахьан да. ШоллагIдола—бахьан тховнаш тIара Iо мел уха догIан а лай а хий доддаше а цу лардашта кIалъухалга да, хIана аьлча, из хиї дIашершаргдолаш асфальт а йилла цхьаккха отмостка яьяц ларда гонахьа.

Дукха ха йоацаш цIенхаштта кхерабеннабар цехашкара болхлой. Бийсанарча смене балха бахка лоархIабеш дукха а бацар. Фу дар царна сел кхерам тIабоссар? Тховнаш лаьца дада аьшка-бетона гIайбаш меттахьадаьннадар, царна кIал латта бIоагIий оагIор а даьнна. КIеззига, ах балл хиллала а лаьтта оагаделча чукхета мегаш бар завода тхов. Директор Мошхоев Мухьмад сов фийла хиларах ца хулаш дисар из унзара зулам. Оарц а даькха, ше оттаьяча проектагIа сихха чIоагIбайтар цо из тхов. ХIанз сомача аьшка швелерий бIоагIаш латт массайолча цехашка уж гIайбаш, тхов. лаьца. Иштта а ца тоъаш йола моттиг дIалаьцай цар. ХIаьта а лакхехьа хьалхьежа безац хIанз болхлой.

Тхов-м чIоагIбаьбар. ТIаккха пенаш? Пенаш айдаь латтача шоай тховнех Iо а дувлаш шорттига, бIарга Iаяха дукха шоаш хоа ца долийташ Iочуухаш латт, эттIа а эттIаш...

Иштта да районе эггара лоархIамегIйолча цу предприятегара хьал, цун сурт-сибат.

ХIанз хьожаргда вай цун чурча, хIаьта коа-картарча хьалага. Из кхы а нийрчагIа да.

Канализаци яц заводе. Хьалха хиннар тоае, аьнна, вIашагIъяьккхача йисай. Иштта йисай хинпровод а. ДIа-хьа мел хьежача пенех хьаягIа хоттанза йола, сеттаяь турбаш, ког дIа мел баьккхача латт канализаци е, аьнна, яьхача сангарашкара хьалтийсача астара гувнаш. Из гIурт баьраш ба № 661 йолча СПМК-ра гIишлонхой. ДIадахача шера дIабахача, денз юхабаьхкабац. Бахка дагаболаш а бац.

— ВIалла шоаш укхаза ца хилча санна да цар хьадеш дола къамаьл, — йоах Машхоева. — Боахама хьисапе оаха оахош хьаде а йиш йоацаш, е цар хьа а ца деш, латтийсад монтажни балхаш. Со ца водаш, со ца кхайкаш моттиг йисаяц...

Иштта дIадоладаьчча дитад ремонтни балхаш РАПО МПМК-ас а. Шоашта моггача тайпара аьхка, йоахае, кирпишкаш, маркхалаш дIахьа кхийса кегар а баь дIаболх уж цигара. Цар йитача гIишлон материалий нувхий гувнаш латт завода коа, дIа-хьа вала моттиг йоацаш.

— 150 машин етта араяьхай оаха уж укх коара, — аьлар завода директора. — Бокъонца ков цIенде кхы а дукха транспорт, къахьегам эш. Яьча договорагI-м уж шоаш бар из болх бе безараш.

— Хьалха шуца уж ремонтни балхаш де аьнна договор яь кулгалхой хIанз укхаза боацаш ба, йоах тхога МПМК кердача кулгалхоша. — Дувц директора, — Тхона хац цар фу леладаьд. Цу тIа, шун объект укх шерарча тха плана тIа а яц.

— Шута ахча доацандаь юхагIертий-хьох уж?

— Шортта да. — Ремонтни балхашта тхона хьахийцача 416 эзар сомах цар хьадаь балхаш 135 сома маьха мара дац.

Районерча тайп-тайпарча органаша а организацеша а дIа-хьа а тетташ цхьаннахьара дала оарц доацаш йисай завод. Ремонтни балхаш сацар бахьан долаш юкъагIдисад болхлой соцкультбыт тоаяра гIулакхаш а. Цхьаккха вентиляци, столови, душ, бани, кхыйола болхлошта чIоагIа эшаш йола бытовой объекташ.

Тхо хьежаш хургда: Наьсарен РАПО кулгалхоша из гIулакх цхьалха мишта доаккх а, хIаьта шоай совхозий болхлошта маькх еш йолча завода цар фу гIо-новкъостал ду а.

М. КАРАЕВ.

Саги Iалами

Вай юкъара цIа

IАЛАМ ЛОРАДАРА ОБЩЕСТВА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий! Iаламца а ше санна болча нахаца а барти машари болаш вахалга хIара сага эггара бочагIйола уйла я. Тахан цу уйлана кхерам тIабоссабаьб хила тарлуча атомни тIемои экологически хувцамашеи. Iаламеи культурнии маьхаленаш хIалакьяра тIа-тIа а дукхагIа раьза бац нах. ХьатIакхаьчай хаьдда гIулакхаш чакхдаха деза ха.

Дукха ха йоаццаш тIаийцача «Мехкара Iалам лорадара гIулакх овлангара денз эргадаккхар» яхача КПСС ЦК-и, СССР Министрий Советеи соцамо белгалдоах гонахьара хьал унахцIенонга дерзадара, из бIех ца дайтара, Iалама ганзаш лораяра де дезараш. ЛерхIаш мел дар чакхдаккхар вай экологически культура боарамах, Iалам лорадара гIулакхо дIадехараш нийса кхоачашдарах,' цу баяха хIар саго хьинаре дакъа лоцарах — вайх хIаранех тийша да.

Iалам лорадара йолча республикански обществе кIезига гIулакх даьдац цу даькъе, дукха маьхара инициативаш кхайкаьй. Веденскии Шалинскии районий общественносто кхайкаь инициатива зIамига хиш лорадаран уж цIендаран тIаерзаяь я. Кховзткъа километр дIоахал дола берда йистошка лостам баьб цар.

Халкъа депутатий Сержень-Юрта Совета исполкома а цун массазарча депутатски комиссе а инициативагIа шоай юрт, Хулхулау яха хий, хьасташ, гIувнаш, артезиански скважинаш тоаяра, цIенъяра, царна йисте гаьнаши зизаши догIара месячник кхайкаьй. Из тайпара моттиг нийсъеннай Урус-Мартановски района ГIоймтIарча юрта Совете а, Советски, Шалински, Урус-Мартановски районашкарча парте, тIема, къахьегама ветеранаша итташ-итташ хьасташ тоадаьд, хоздаьд.

Вайна гонахьара Iалам а цунца цхьана Даьхе а чIоагIа езара белгало а хинна дIаэттад Надтеречни районе культуреи салаIареи парк дIаегIача Азамов Висита Мальсаговича, цун юртахой, дешархой гIулакх.

Общественноста новкъосталца гуча а яьккхай, Iалама памятникаш да, аьнна, дIа а кхайкаьй 80 объект. Iалам лорадара тIехьа шоай дош аьннад Iалама доттагIий клубаша, студенташа, общественни организацеша.

ХьатIакхаьчай бIаьсти — Iалам сомадоала а цунна хаьдда гIулакхаш де деза а ха.

Республикански совето хьаллаьцай «Баьццара талгIи» яха экологически акци чакхъяккхара тIехьа йола машар лорабара йолча. Советски комитета чуйоагIача «Экологии дунеи» яхача Ассоциаце, Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически союза, Iалам лорадара йолча МГУ кагирхой Совета, Iаламе тохкамаш дадара йолча Московски общества предложени. Из дIайолаенна апрель бутт бекъалуш, чакхъяла еза 5 июне, гонахьара Iалам лорадара Дерриг дунен ди долча хана.

Законаш лорадара йолча общества Къахьегама ЦIеча Байракха Еррнгроссийски республикански совето тIахьех эзараш-эзараш бола ший членаш, хIаьта ишта республике баха беррига нах «Баьццарча талгIен» хьинаре доакъошхой хила, цу беркатеча гIулакхе доккха дакъа лаца. Цу юкъа республика юрташкеи городашкеи, долхача хиштеи Iамаштеи юхе гаьнаш дIайоагIа, хьасташта юхе лостам бе, маьхера Iалама объекташ гучаяха, уж лораяра эшар де, зене йола хIамаш аратувсача электрофильтраши кхыйола газаш а дом а хьалувца хIамаши оттае.

Лира къовсам лоаттабе цIенъяь йоаца промышленно-бытовой нувхаш додача хишца а Iаламца а дIаэярца.

Хьинаре къахьега вай республикера хиши Iамарчи унахцIена дерзадара, уж чкъаьрий леладе мегаргдолаш хилийтара.

«Баьццара талгIи» яхача экологически акцена юкъе дакъа мел лаьцар дунеи тIа деррига садоаллаш мел дар лорадара тIехьа лоаттабеча къовсама бIухо шийх лархIа йиш йолаш хургва. Из дарца доаггIаш дола дакъа юкъехьоргда цо Iалам лорадара а из унахцIена дерзадара а гIулакха.

ГРОЗНЫЙ. С. М. Кирова цIерагIча культуран салаIарен паркерча «Дийнача уголоке» даьхад я сурташ тха фотокорреспондента И. Плиева.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА. 14 МАЙ.

В. И. Ленина цIерагIа майда. 19.00. «Оргтехника» объединене ДК художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. 6.00. «УнахцIено». 9.00. Аттракционаша болх бу, зооуголок, зооаттракцион, белама цIа. 10.00. «С песней по жизни» яха радиоконцерт. 12.30. «КIай ладья» яха шахматни клуб. 14.00. Октябрьски района пионерий ЦIен художественни самодеятельноста концерт. 17.00. Нохч - ГIалгIай Госфилармоне симфонически оркестра концерт.

Филармоне зал. Берий халкъа филармони. 15.00. Берий халкъа филармоне концертни сезон торжественни чакхйоал. Берий музыкальни школа концерт.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 8.00. ХIамаш яхара а тегара а курсаш. 8.30. Аьхингах машенашца хIамаш ю курсаш. 8.40. Гитаристий берий кружок. 9.00. Массовиkий - затейникий кружок. 11.00. Теникий театр. 16.00. Халкъа драматически театр. 18.00. Балетни студи. 19.30. «ВIашагIкхетар» яха видеодискотека. 20.00. «Боадонна духьал» яха кинолекторий.

«Красный молот» завода ДК. 11.00. Iарбий мотт Iомабу. 15.00. Бальни халхарий берий кружоко хьех. 15.00. Бешамаш лелаерий «Вай беш» яха клуб. 17.00. Английски мотт Iомабара кружок. 17.30. «Уж наькъаш вай дийцдалийта йиш яц» яха кинохьокхар. 18.30. Кагирхой салаIара сайре.

Пролетбата цIерагIа ДК. 14.00. «Теремок» киноклуб. 18.00. Конституци — вай керттера закон да яха лекторий. 19.30. «Дикача дагара вIашагIкхетар» яха сайре. «30 шерал тIехбаьннарашта йола» сайре.

«Оргтехника» объединене ДК. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

М. Горьке цIерагIа клуб. 18.00. «КIай ладья» яха шахматни клуб.

КИМ цIерагIара клуб. «ФотогIулакх» яха клуб. 16.00. «Денале гIулакх де» яха тематически кинохьокхар.

В. Маяковске цIерагIа клуб. 17.00. «КIай ладья» яха шахматни клуб. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

С. Орджоникидзе цIерагIа стадион. Футболах ловзара Нохч-ГIалгIайчен чемпионат. 17.00. «Дружба» — «Машиностроитель».

Гороно СДЮСШОР стадион. Футболах ловзара Нохч-ГIалгIайчен чемпионат. 15.00. «Даймохк» — «Локомотив».

С. Орджоникидзе цIерагIа стадион. 10.00. Ейгача атлетика хьалхара республикански ловзараш. 14.00. ВЛКСМ ЦК «Каьрдига бургацах» ловзара футболах ловзараш хьалхара моттиг яккхара йола Заводской района яхьаш.

КIИРАНДИ.

В. И. Ленина цIерагIа майда. 19.00. Просвещене болхлой цIен художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. 6.00. «УнахцIено». 9.00. Аттракционаша болх бу, зооатракцион, белама цIа. 11.00. «Советски эстрада ашараш». Радиоконцерт. 12.00. Асфальта тIа сурт дилларах йола берий конкурс. Бераша «машар» яха сурт дулл. 12.30. «КIай ладья» яха шахматни клуб. 15.00. Духовой оркестра концерт. 15.00. Хоровой илле цIей. 16.00. Игротека.

Филармоне зал. Берий халкъа филармони. 15.00. Берий халкъа филармоне концертни сезон торжественни чакхъялар. Берий музыкальни школа концерт.

В. И. Ленина 8.00. ХIамаш яхарен тегарен курсаш. 8.30. «Росинка» яха халхара ансамбль. 8.40. Аьхингах машенашца хIамаш ю курсаш. 9.00. Балетни студи. 10.00. «Велакъажар» яха халкъа халхара ансамбль. зазха

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ МУЗЫКАЛЬНИ УЧИЛИЩА 1988—1989 ДЕШАРА ШЕРА ДЕШАРХОЙ ДIАЭЦ УКХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕХ:

Фортепиано:

Мерз бола инструменташ — чIондарг, альт, виолончель, контрабас.

Духовв инструменташ — тромбон труба, валторна, кларнет, гобой, флейта, труба, халкъа ударни инструменташ.

Халкъа инструменташ — баян, аккордеон, домбра, балалайка, дахчан-пандар, Iадхьокха-пандар, каьхата-пандар.

Хорови дирижировани:

Пени:

Музыка теори:

Дешара ха — 4 шу.

Училище берий музыкальни школашта, юкъара-образовательни школашта лаьрхIа хьехархой, музыканташ-исполнителаш, вокально-хоровой ансамблий, оркестрий артисташ, музыкальни самодеятельноста кулгалхой кийчбу.

Музыкальни училище дIаэц 14 шерагара 30 шерага кхаччалца ха яьнна (вокальни отделене оттараш 18 шу даьнна хила беза) бархI класс яьккха бола, толаме деша оттара экзаменаш дIаенна нах. Укх специальностех: хорови дирижировани, фортепиано, мерз бола а халкъа а инструментий. музыка теоре Iомае деша оттараш музыкальни школа яьккха хила беза.

ДIаоттара экзаменаш 6 июле денз 20 июле кхаччалца хургъя:

а) специальностех;

б) сольфеджио а, музыкальни грамотах;

в) эрсий метта (диктант), эрсий меттеи литератураи (багахдувцаш) — бархI класс яьккхарий базе;

г) эрсий меттехи литературан (сочинени), СССР истори (багахдувцаш) — юкъерча школа яьккхарий базе;

ДIаэцарах йола заявлени директора цIерагIа цаIйолча формагIа язъяь, 5 июле кхаччалехьа дIаяла еза.

Заявленеца хила деза: йизза йоаца юкъера школа чакхъяккхарах дола тешал е юкъера дешар дийшаваларах дола аттестат (подлинник) могаш хиларах йола медицински справка (086-У форма), къахьегама книжка тIара выписка, диъ сурт.

ДIаоттара экзамений ерригача предметех йола консультацеш 25 июне денз 30 июне кхачалца хургъя.

Деша овттачар ваь хиларах дола тешал, е паспорт, военни билет (эскаре гIулакх даь баьнна цIабаьхкарашха), е приписной свидетельство (эскаре гIулакх де баха безачарга).

Училище дIа а ийца толаме дешарачарна стипенди лу:

Шоаш ца кхетар хатта укх адресагIа: г. Грозный В. Терешковой ул. 2. Телефонаш: 3-36-67; 3-58-93.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 МАЙ

ШОАТТА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — Халкъа инструментий оазаш.
9.00 — «ХIана, сендухьа».
9.30 — «Петр Иванович Ступка». «Уж хьалхара бар» яхача циклацара документальни фильм.
9.50 — «Аз илли доаккхаргда шоана». Къонача самодеятельни авторех.
11.00 — «Просека». Документальни фильма премьера.
11.30 — «Къаьнарча городера лоацца вIашагIкхетараш». «Хьан улицагIа да цIей» яхача циклацара. г. Гродно бахархой салаIарах.
12.15 — «Массанена а хIаранена а». Кооперативаш: керда этап.
12.45 — ДIалокх арфа квартета.
13.05 — «Социализма мехкашка». Тележурнал.
13.35 — Фильм-концерт. Клоуна Л. Енгибарова кхолламах.
14.30, 23.50 — Кердадараш.
14.40 — Документальни фильм.
15.45 — «Гушдар — теша хала дар».
16.55 — «Танго, танго, танго». Фильм-концерта премьера.
17.25 — Документальни фильм.
17.45 — Дунен халкъашта юкъерча вахара редакце хьагойт: Фокусе — проблема. Азиатски кхерамзле. «УнахцIеной мах». США унахцIено лорарах.
18.45 — «Джек Восьмеркин — «Американец». 1—2-гIа сереш. Перерыве (19.50) — Кердадараш.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Шоатдеи сайрийна. КВН. МГУ-и Ленинградски 1-ча медицински институтеи командай вIашагIкхетар.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Студе хьагойт...». Социалистически Къахьегама Турпалах, УССР АН член-корреспондентах А. Н. Боголюбовах.
9.10 — Созвучеш: эрсий былинаш.
10.30 — «Хьайбай дунен тIа».
11.30 — «УнахцIено».
12.15 — Компьютерцара къаьмаьл.
13.05 — Эрсий культурах йола беседаш. 3-гIа передача.
13.55 — «Саг. Лаьтта. Вселенни».
14.55 — «Паччахьалкхен доазув». Художественни фильм. Фильм 5-гIа — «1941 шу». 1—2-гIа сереш.
17.10 — Реклама.
17.20 — «ХIара письмона — терко» (нохчий меттала).
17.50 — «Зама» яхача вокальни - инструментальни ансамбла концерт.
18.45 — Духовой музыка концерт.
19.00 — «Эстафета». Спортивно-физкультурни программа. Перерыве (19.45) — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Эггара дезагIа дар». Теникий спектакль.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Иллюзион. Г. Александрова фильмаш. «Эдал-Эдал». (1938 ш.).
23.30 — Кердадараш.

15 МАЙ

КIИРАНДИ

I ПРОГРАММА

8.00, 23.35 — Кердадараш.
8.15 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Хьаи дулларгда говра сурт?..». Документальни фильма премьера.
9.20 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «ГIулакх ду Советски СоюзагIа».
11.00 — «Iуйрийнара почта». Музыкальни передача.
11.30 — XIX Еррисоюзни партийни конференцена накъадолхаш. Перестройкеи культуреи. 2-гIа передача.
12.30 — «Ашарий киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «УнахцIено».
14.45 — Мультфильм.
14.55 — Хьажархой дехарца. «Лаьттара вахар». Iилма-довзийтара фильм. 11-гIа фильм.
15.50 — «Из шоана дулургда».
16.35 — Фаьлг болча хьоашалгIа. «Буратиноца хинна хIамаш». Художественни фильм. 2-гIа сери.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.40 — Телефильм: тахани кхоанеи.
19.50 — «Джек Восьмеркин — «Американец». Художественни фильма премьера. 3-гIа сери.
21.00 — Ха.
21.40 — Футбольни обозрени.
22.10 — «Эстрадни программа».
22.55 — Дунен велогонка. Польшера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дIаоттаI».
8.15 — «Вай беш».
8.50 — Янки Купала поэзи.
9.40 — «Анайист» яха альманах.
10.25 — Портреташ. А. И. Герцен.
11.10 — «Са жIалена совгIат ле». Документальни фильм.
11.20 — «Хьехархочун урокаш...». В. Ф. Шаталова урокаш. 1-гIа передача.
11.50 — «Дунен гонахьа». Дунен халкъашта юкъерча музейй ден хетаь киноальманах.
12.55 — «Дикача наькха вахар». Астрономаш Д. М. Перевощиков, А. А. Михайлов, А. Б. Северный.
13.55 — «Паччахьалкхен доазув». Художественни фильм. Фильм 6-гIа — «Котало яьккхачул тIехьагIа». 1—2-гIа сереш.
16.10 — «Музыка эфире».
18.10 — «Даьхен хьамсара цIераш» яхача циклацара документальни фильма премьера — «Канал Грибоедова, дом, 9». М. М. Зощенко вахарахи кхолламахи.
18.30 — Мультфильмаш: «Вася Куролесовца хинна хIамаш», «Къоал дар...».
19.15 — «Березка» яхача паччахьалкхен академически хореографически ансамбла концерт.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Эрсий потешкаш».
20.15 — Гандбол. Европейски чемпионий кубок. МаIанах, финал. ЦСКА — Тусем (ФРГ).
20.50 — Еиаш я нерехтски муIалгаш.
21.00 — Ха.
21.40 — «Непобедимый». Художественни фильм.
22.30 — Кердадараш.

16 МАЙ.

ОРШОТ

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — Футбольни обозрени.
9.03 — «Эшавар», 1-гIа сери. «Бакъдар лохаш».
10.35 — Таджикски ССР профтехобразоване культура ЦIен «Лаз» яхача ансамбла концерт.
11.00, 15.30, 17.20 — Кердадараш.
15.45 — «Заманхочун суртсибат». Документальни фильмай премьера: «Юрта вахаш ва йоазонхо...», «Дерригне бехктонкаме хила безам ба».
16.35 — «Санъердаме старташ».
17.25 — «Объектив».
18.00 — Мультфильмай премьера: «Шубка для тучи», «Ромкен, Фомкен, Артозн».
18.15 — СибарегIен лаьтта. «Шорттига: Ямал».
18.45, 22.45 — «Тахан дунен тIа».
18.55 — «Революци дIахойодаш я». «Процесс». Документальни фильма премьера. 1—2-гIа сереш.
Перерыве (19.55) — Кердадараш.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Брошь». Телевизионни спектакла премьера.
22.55 — Илли доалл Грузински ССР халкъа артиста Паата Бурчуладзес.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Истори. 8-гIа класс.
9.05 — Итальянски мотт.
10.05 — СПТУ дешархошта. Информатикаи вычислительни техникаи лардаш.
10.35, 11.25 — Астрономи. 10-гIа класс.
11.05 — Iилма-довзийтара фильм.
11.55 — «Непобедимый». Художественни фильм.
13.05 — «Гаьнардари — улувардари». Телевизионни документальни фильмаш: «Буряте ганз», «Бозбуанчал доалла тей», «Хесир».
13.55, 23.20 — Кердадараш.
14.00 — «Художника сесага сурт-сибат». Субтитрашца художественни фильм.
17.00 — Кердадараш (нохчий меттала).
17.10 — Кинопрограмма.
18.10 — «Саг ший къахьегамца сий долаш ва». НГIАССР заслуженни механизаторах А. Угурчиевх йола телеочерк (гIалгIай меттала).
18.25 — «Сатувсалга хилар». (10-ча марта хиннар кердадоаних).
19.15 — «Нохч - ГIалгIайче». Информационни программа.
19.30 — «Депутатий гIулакхаш» (гIалгIай меттала).
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Колобоках бола фаьлг». Мультфильм.
20.15 — «ДIа-хьа лелача — кхерамзле».
20.20 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Лейтенант С». Художественни фильма премьера.
23.00 — Дунен велогонка. Польшера передача.

РАДИО

14 МАЙ
ШОАТТА

7.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
7.50 — Передачай программа.
7.55 — 8.00 — Хоамаш. Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Реклама.
10.40 — «Советаши перестройкеи» (гIалгIай меттала).
11.00 — «Са бералла цIа».
11.30 — 12.00 — «Денал гойтара моттиг — Афганистан».
12.30 — «Сатирически микрофон» (гIалгIай меттала).
12.50 — «Кердача тайпара уйла яр, болх бар» (нохчий меттала).
13.05 — 13.15 — Музыка (нохчий меттала).
15.15 — «СелаIад» яха радиожурнал.
16.00 — «Хозрасчет — дегIазар сихдара стимул».
16.10 — Музыка.
16.15 — 17.00 — «Кавказа Iуйренаш» яхар радиожурнал.
18.00 — 19.00 — «Музыкальни почта» (гIалгIай меттала).

15 МАЙ
КIИРАНДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукхаеза ашараш».
11.20 — 12.00 — КIиранден музыкальни программа.
15.15 — 15.30 — «Тха город — тха цIа» (гIалгIай меттала).
16.00 — «Литературни Нохч-ГIалгIайче».
16.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).
16.45 — 17.00 — Кабардински мелодеш.
19.00 — Иллеца доттагIал долчарна лаьрхIа концерт (нохчий меттала).

16 МАЙ,
ОРШОТ.

7.45 — 8.00 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
8.15 — Передачай программа.
8.20 — «ХIара дезала — квартира» (гIалгIай меттала).
8.30 — 9.00 — Iуйрийнара концерт (нохчий меттала).
9.15 — «Инженер — олархIаме професси» (нохчий меттала).
9.25 — Музыка (нохчий меттала).
9.30 — «Тхога язду». Письмой обзор (гIалгIай меттала).
9.45 — 10.00 — «ХьагI» яха Х. Муталиева дувцар (гIалгIай меттала).
15.16 — «Кагирхойн хан» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Микрофона хьалхашка Нохч-ГIалгIай радио а, телевидене а ансамбли цун солисташи (гIалгIай меттала).
16.30 — «Саги законаш» яха радиожурнал (нохчий меттала).
16.50 — 17.00 — Музыка (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.20 — 18.40 — Хоамаш.

Хоттам

Тахан республике гIоллен Грознен морхаш а йолаш, йочаан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3 — 8 метр чIоагIа мух а хьекхаш, хилен фегара температура республике 12 — 18, Грозне 15 —17 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа делхаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 3 — 8, дийнахьа 12 — 17 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

СОВГIАТ

Дукха ха йоаццаш Iалам лорадара йолча общества Нохч - ГIалгIай республикански советеи НГIАССР агропромышленни комитета болхлой профсоюза обкомеи президиумаша 1987 шера Iалам лорадара тIаерзаьйча социалистически яхьа итогаш йир. Цига белгалдаьккхар, общества юххьанцара организацеш, райсоветаш хьинарегIа болх бе яьнналга, экологически знанешта, пропаганда яр тоаденналга. Соахка общества мугIарашта юкъевенав 20 эзар саг. Барайтта керда юххьанцара организаци хьаяьй. ХIанз обществе 230 эзар саг ва. Царех дIатоха веза 143 эзар совгIа дешархо а.

Ер ба хьабаь болх: дIаегIай 18 эзар га, 28 гектар хьу цIенъяьй, 50 хьаст тоабаьб, «Знание» яхача общества лекторашца цхьана 4 эзар гаргга лекцеш йийшай, эзар саг чувоагIа Iалам лорадерий пхи клуб вIашагIъеллай. Организацеша дакъалаьцад ресурсаш, органически минеральни удобренеш лелаяра, уж дIахьа кхахьара, царех пайда эцара тIаерзаьйча Еррнгроссийски рейдашка, «Биощит» яхача походе, Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара сийна хиннача юххьанцарча организацей хьажаре.

Цу рейдашта юкъе ца йоагIаш йисай пхи район — Надтеречни, Сунженски, Ножай-Юртовски, Наурски, Малгобекски. Цигара хьадоагIа цу районашка бахача наха шоашта гонахьара хьал мицштад ца хар, тайп-тайпера Iалама зе деш дола гIулакхаш леладар. Масала, Надтеречни районе дукха моттигаш я удобренеши, дохьажахимикаташ во лелаяь, хIаьта Ножай - Юртовскии Назрановскии районашка харцахьа эксплуатаци ярах дукха даьгIенаш толхаяь, пайда ца эцаш ахкийта, хьунаш тийда, долха хиш, Iамарч, хьасташ бIехдаь.

Цхьайолча райсоветаша кхоачашъяьяц керда нах обществе хьаэцара планаш. Царех я Шалински Заводскойи районни организацеш. Из болх дика латт Старопромысловски, Грозненски, Ленински, Веденски, Урус-Мартановски, Шелковской, Назрановски районашка.

Къаьстта дика къахьийгад Старопромысловски района Iалам дезараша. ДIадахача шера дукха пайдане йола мероприятеш чакхъяьхай цар. ДикагIча оагIорахьа хувцамаш хиннад городе, промышленни предприятешка, материалашта кхом беча, шоллагIча ресурсех пайда эцача. Цудухьа цу района цхьоалагIча группе социалистически яхье хьалхара моттиг хьожаяьй. Цунна еннай карара кара тела ЦIе байракхи ахчан премии. ШоллагIа моттиг, 2 степена диплома ахчан премии а еннай Грозненски района, кхоалагIа моттиг шаьлахошка кхаьчай.

ШоллагIча группе хьалха ба веданхой, царна тIехьа урусмартанхой, кхоалагIа — шелковчанаш. Царна а деннад дипломаши ахчан премеши.

М. КАРТОЕВ.

ХIаравар декхарийла ва...

Тамашийна, шоаш санна кхы йоаца цхьайола Iалама моттигаш бIехъяро а хIалакъяро а тохаялийтай дунен общественность. Гонахьара хьал унахцIена дерзадара, Iалама ганзех дикагIа пайда эцара теркам тIабахийтаб адамлено. Дуккхача Iилманхоша кIезига дийцадац экологически проблема къоастаяр атомни е термоядерни тIом ца хилийтар санна боккха лоархIам болаш гIулакх хиларах. ХIана аьлча цо лаьттан тIарча наькха фу хоададе тарлундаь.

ЦаI да шеко йоацаш: Iилман уйла оарцагIъяккхаро, наькха экологически культура айъяларо цхьайолча регионех кхийтта лазар соцадаь ца Iеш, аьттув лургба уж хьалха шоаш хиннарел а хозагIеи беркатегIеи хилийта, цар куц тоаде. Из дара дуккхача паччахьалкхенаша, цу юкъе Советски Союз а йолаш, е низ а, е рузкъа а кходац. Кхоачам ба ер масал: укх пятилетке вай мехко Iалама яь човнаш ерзаяра 14 миллиард сом дIахьожадаьд.

Гонахьара Iалам лорадара дерригa чулоацаш йола стратеги кийчъяьй КПСС XXVII съездо. Цо яхар кIоарг а деш, укх шера СССР Министрий Совето «Хин ресурсех пайда эцалга тоадара хьалхарча даькъе де дезарех», «Мехкара Iалам лорадара гIулакх овлангара денз эргадаккхар» яха ши соцам тIаийцаб. Цар партийни, паччахьалкхен, боахама органашта, объединенештен предприятештен, общественни организацештеи къахьегама коллективаштеи хьалхашка тIагIертта а лергIа а Iалама ганзаш лораяреи уж ебаяреи, гонахьара хьал тоадара декхар оттадаьд. Экологически кхерамзле чIоагIъелга адамлен эггара бочагIа а бехктокхамегIа а дола гIулакх хила деза.

Iалам лорадара дешашта дукхагIа теркам тIаухийт хIанз вай республике. ХIара шера кIезиглуш доагIа фецеи хицеи зене йола хIамаш дIанийелга, долха хиши Iамарчи цIенагIа хул, дукхагIа дIайогI гаьнаш, кIотарагаш, хьун оасаш, паркаши скверaши, хьаю салаIара зонаш. Бакъда, дикалгахьа дола хувцамаш хоалуш дале а, Iалама зе делга соца а даьд, гIулакх меттадоагIаш а латт, ала, хьалха да, е ала йиш а яц.

ХIанз а яхаш я вай республике цхьаболча кулгалхой ширъяьнна уйла: эггара хьалха производство, продукци, вал, тIаккха саг, цун хьашташи унахцIенои. Кхыча дешашца аьлча, тIехьарча партийни съезда, КПСС ЦК Пленумий решенешца цхьаккха дича а вIашкадоагIаш доацар. Каст-каста нийслу мехкдаьтта, газ а кхыйола а промышленни предприятеш зене йола хIамаш дIакъоастаю гIирсаш доацаше а, болх бе йолайолийташ, царна реконструкцеш еш, цар низ алсамбоахаш. Из ховш да республика партийни-советски органашта. Цхьабакъда, хувцалуш хIама дац. Масала, Iалам лорадара йолча ерригача организацеша духьале ешше а, Грозне болх бе йолаяннай Г-43-107 яха мехкдаьтта чакхдоаха установка. Цунца цхьана болх бе йолаяла еза Iалам лорадара объекташ — электрофильтраш, гидроочистка, зене йола хIамаш хьалувца гIирсаш, кхыяраш — хIанз а йоацащ я. Цох хьахиннар — феца дIаув установка аракхувса шера 800 — 900 килограммага дIакхоача саьнгала а, углеводорода а химически соединенеш. Хатта лов: кхы мел зе дергда города а наькха унахцIенонна а цу объекто?

Тоъал дукха хаттараш оттадаьд вайна хьалхашка Гудермесе хьалъе йолаяьча биохимически заводо. Цун цIено ю гIирсаш Шолжа йисте да. Гаьна яц укхазара нах баха моттигаш а. ХIаьта заводо, Iалам лорадара де дезараш ханнахьа ца дой, дийнахьи буси, 40 эзар кубически метр бIеха хиш аракхувсаргда. Уж Шолжа чу, тIаккха Тийрка чу, юххера а Каспе форда чу кхоачаргда. Доккха хьаькъал эшац из чкъаьрашта, кхыйолча хи чу а хи тIа а яхача а лелача а дийнача хIамашта мел зене хургда кхетаде. ХIанзарчоа Iалам лорадара йола объекташ шорттагIа дегIайоагIа заводал шийл.

ШоллагIйола лоамашкарча Iалама доккха зе де тарлу объект — Кавказски дукъал тIехбоала машинникъ. ЦIи хезача Iилманхоша, культура болхлоша цкъа мо дуккхаза яздаьд. дийцад цох лаьца. ТIаргама йистерча моттигашка хIанзле а тоъал дукха зенаш даьд гIишлонхоша. Хьалха отталь проект телхаеш хIамаш даьд. Масала, Эсса хьалха ше доагIаш хиннача пи километр гаргга дIахо даьккхад, цун бер-да йисте хинна наркий петараш йохаяьй, дийхка хьу тийдай. Цул совгIа, бокъо йоацача моттигашкара жагIа баккха болабаьб.

Из даро дукха зенаш даьд исторически объекташта. ХьагучогIа, наькъа хьалхара вариант ца хийцача даргдац гIулакх. Масала, эшаш бац аьнна хет Эсса аьрда оагIорахьа ТIаргамара Оалкама билла [illegible] лаьрхIа тIоникъ а Маьлха босе хьалъе лаьрхIа поселок а. Из ца дарах хувцадала хIама дац. ХIаьта лоаман ландшафт ца таллхаш юсаргъя. хIалак хургъяц дуккха тайпа баьцовгIаш, кIотаргаш, гаьнаш, исторически памятникаш.

ХIанз баккха болабаь Iарамхе чIоже гIолла Оалкама бода никъ кхоачам ба аьнна хет. Цига гIолла йилла мегаргъя Ерригсоюзни туристски маршрут а, хьалде мегаргда салаIара цIеноши климотологически курортн. Белгалдаккха деза, курорт хьалха укхаза йолаш хиннаьга, бакъда «Главтюменьнефта» кулгалхой бехкагIа йохаяьй из.

ХIанзарчоа, праза, машиннаькъа баккхара балхаш совцадаьд. Укхаза шоай дош аьннад гуржий Iилманхоша, мехка тайп-тайпарча творчески союзий викалаша, Iалам лорадара йолча организацеша, бахача наха.

А. П. Чехова аьннад: «Iалам — элгац дац, пхьоале я. ХIаьта саг цу чура болхлова». Дицде йиш эш уж хьакъалера лешаш.

Г. САМАРСКИЙ,
ВООП республикански совета президиума председатела заместитель.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителан — 2-85-07; бехктохама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-53-12, 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорска — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907 г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи ереи, шоаттеи деношка

СФ03058. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1742.